SPÓŁDZIELCA

ORGAN DLA SPÓŁDZIELNI W GENERALNYM GUBERNATORSTWIE

Prenumerata kwartalna zł 7.50 plus opłata za dostawę wzgl. za przesyłkę pocztową. Ukazuje się 10 i 25 każdego miesiąca. W wypadku wyższej siły czy innych wpływów wydawnictwo nie ma obowiązku dawać odszkodowania.

Warunki ogłoszeń: wiersz 1 mm wysoki i 21 mm szeroki 60 gr. Pismo podstawowe Nonpareille, szpalta tekstowa 1 mm wys. i 80 szerok. zł 8.80. Zniżone ceny ogłoszeń według Cennika Nr. 1. Adres: Wydaw. Rolnicze, Kraków, Nürnbergstr. 5a

Telefon Nr. 116-79 i 116-80.

Nr 17 **10 września 1942 r.** **Rok II**

Kredyt dyskontowy w spółdzielniach rolniczo-handlowych

Nie potrzeba udowadniać konieczności istnienia i stosowania kredytu w handlu, a więc i w spółdzielniach rolniczo-handlowych. Nie można bowiem dokonywać obrotów towarowych tylko wyłącznie za gotówkę. Zasada ta, wprowadzona w całej rozciągłości do wszystkich dziedzin obrotu towarowego, cofnęłaby rozwój życia gospodarczego do średniowiecza.

Natomiast z zupełnym powodzeniem stosuje się zasadę gotówkowego obrotu towarowego w handlu detalicznym, czego dowodem są nie tylko spółdzielnie handlowe sprzedające towary za gotówkę członkom i odbiorcom w ogóle, ale i bardzo wielkie przedsiębiorstwa handlowe prowadzące sprzedaż detaliczną wyłącznie za gotówkę. Zupełnie jednak inaczej układają się stosunki w dziedzinie handlu wielkiego — handlu hurtowego, a więc i w stosunkach towarowych spółdzielni handlowych; pomiędzy spółdzielniami rejonowymi i powiatowymi, centralami gospodarczymi, przedsiębiorstwami dostarczającymi węgla, żelaza, cementu, nawozów, maszyn, a również i drobnych małych przedmiotów, lecz których zakup przeprowadza się w wielkich ilościach. Spółdzielnie bowiem, chcąc zaspokoić potrzeby swoich członków i odbiorców, muszą posiadać mniej lub więcej wielkie zapasy różnych towarów nie tylko codziennego użytku, ale i artykułów specjalnych, przy czym zapotrzebowanie na towary zmienia się w ciągu roku zależnie od pór roku, klimatu i innych okoliczności mających wpływ na nasze życie.

Ponadto jednak spółdzielnie handlowe były zawsze, a dzisiaj szczególnie są, wielkimi odbiorcami, skupującymi bardzo poważne ilości wytworów rolnictwa.

Nie możemy przy tym tylko sugestionować się, że spółdzielnie obecnie korzystają z nadzwyczajnej, wojennej konjunktury gospodarczej, wynoszącej je niejednokrotnie do roli bardzo wielkiego przedsiębiorstwa. Spółdzielnie rolniczo-handlowe były i są predestynowane do odegrania w handlu rolniczym poważnej roli s p ó ł d z i e l c z y c h p l a c ó w e k h u r t o w y c h. Licząc się z tym musimy również dbać o to, aby w działalności ich była nie tylko wzorowa administracja, księgowość, gospodarka i polityka handlowa, lecz aby również i strona stosunków finansowych znalazła odpowiednią formę i zdrowe podstawy w gromadzeniu jak największej kwoty funduszów własnych oraz w pozyskiwaniu jak najdogodniejszych kredytów.

W dziedzinie gromadzenia funduszów uczyniliśmy i czynimy duże wysiłki, ale nagromadzenie nawet bardzo wielkich funduszów własnych nie uwolni spółdzielni od konieczności uciekania się do korzystania z kredytów.

Zdrowe i mocne podstawy finansowe mogą znacznie przyczynić się do ułatwienia spółdzielni pozyskania dogodnych dla niej kredytów zwłaszcza jeżeli w tej dziedzinie idą jej z pomocą czynniki nadrzędne i centrale finansowe.

Od pewnego czasu stoimy pod znakiem przebudowy form i techniki finansowania obrotu towarowego w spółdzielniach rolniczo-handlowych. Centrale gospodarcze i finansowe dążą do przestawienia finansowania obrotów towarowych z kredytów w rachunkach bieżących n a k r e d y t y w e k s l o w e, d y s k o n t o w e.

Kredyty w r-ku bieżącym, aczkolwiek bardzo dogodne dla kredytobiorców z uwagi na łatwość technicznego dysponowania nimi, są w pewnych okolicznościach uciążliwe dla centralnych instytucyj finansowych i wymagają gromadzenia znacznych środków pieniężnych, celem utrzymywania bardzo wysokiego pogotowia płatniczego.

Również i interesy samych spółdzielni wymagają, aby korzystały one nie tylko jednostronnie z kredytów w r-ku bieżącym. Kredyty te mają bowiem charakter krótkoterminowych, mogą być przez instytucję finansową w każdej chwili cofnięte lub znacznie ograniczone, w zależności od własnych stosunków finansowych instytucji finansowej, a ponadto należą one do kredytów droższych. W warunkach finansowych spółdzielni handlowych momenty te są tak samo ważne, jak w każdym przedsiębiorstwie handlowym.

W dziedzinie bowiem korzystania z kredytów w r-kach bieżących centrale nie tylko zapowiedziały, lecz i stosują ograniczenia, a wzgląd na poprawę rentowności spółdzielni i ograniczenie wydatków na odsetki jest pierwszorzędnym zagadnieniem, z którym liczyć się muszą kierownicy wszystkich spółdzielni handlowych.

Chcąc pobudzić władze spółdzielni handlowych do poważnego ustosunkowania się i zrozumienia konieczności zmiany formy zaciągania kredytów w centralach gospodarczych i finansowych, przypominamy najważniejsze wiadomości o kredycie wekslowym, dyskontowym i warunkach, w jakich on jest udzielany.

Dyskontowanie, albo eskontowanie weksli polega na skupywaniu weksli (rymes), pochodzących z obrotu handlowego towarami, lub świadczonych usług gospodarczych, przed terminem ich płatności.

Złożone do dyskonta weksle podlegają badaniom (cenzurze) instytucji dyskontującej pod względem formalnym, to

jest czy weksle odpowiadają wymaganiom prawa wekslowego i przepisom głównej instytucji dyskontującej w kraju (Banku Emisyjnegn), a następnie badane są pod względem materialnym, czy osoby podpisane na wekslu są majątkowo odpowiedzialne, solidne i punktualne w regulowaniu przyjętych na siebie zobowiązań.

Szczególnie jednak wielką uwagę zwraca się na to, czy złożone do dyskonta weksle są istotnie wekslami towarowymi, kupieckimi, czy też są to tak zwane weksle finansowe.

Weksle towarowe powstają z obrotu towarami w handlu, lub też z tytułu usług gospodarczych świadczonych i wykonywanych przez zawody i rzemiosła. W zamian więc za dostarczone towary i wyświadczone usługi gospodarcze powstaje zobowiązanie dłużnicze, w którym przyrzeczona zostaje zapłata, ujęta w ściśle określoną formę weksla.

Weksel towarowy przez zażyrowanie go bardzo często wędruje jako środek płatniczy wśród całego szeregu osób i firm, będących we wzajemnych stosunkach gospodarczych, i może być w każdej chwili przez któregokolwiek z jego przejściowych posiadaczy złożony do dyskonta w banku.

W przeciwieństwie do weksla towarowego przy powstaniu weksla finansowego nie zachodzi żaden stosunek dłużniczy z tytułu dostawy towarów, albo wyświadczonych usług gospodarczych, lecz jedynie udzielenie kredytu pieniężnego. Bardzo często poszukujący kredytu po prostu zwraca się do zasługującego na kredyt i zaufanie przyjaciela lub firmy zaprzyjaźnionej, prosi o pozwolenie ciągnięcia na niego traty lub też o zażyrowanie weksla. Jeśli upraszana osoba nie odmawia przysługi i z grzeczności akceptuje tratę, lub udziela żyra, wówczas potrzebujący kredytu, na podstawie posiadanego na swoim wekslu podpisu osoby budzącej zaufanie, otrzymuje kredyt w tej instytucji finansowej, która mu przyrzekła go udzielić.

Dla większego bezpieczeństwa przy tego rodzaju kredytach przeważnie żąda się podpisów 2 osób zasługujących na zaufanie. Udzielanie tego rodzaju kredytu w formie dyskonta weksla finansowego, podpisanego przez inne osoby z grzeczności, występuje przeważnie w spółdzielniach kredytowych, gdzie tylko pewna część pożyczek wekslowych ma charakter dyskonta weksli towarowych, pochodzących od kupców lub rzemieślników. Spółdzielnie kredytowe jako instytucje finansowe udzielają tego rodzaju kredytów w ramach funduszów własnych i nagromadzonych z miejscowych wkładów i oszczędności.

Banki emisyjne, a w ich rzędzie i Bank Emisyjny w Polsce zasadniczo wyklucza możliwość dyskontowania weksli finansowych z podaży firm handlowych. Z tych więc względów również i Centralna Kasa Spółek Rolniczych, oraz Centralny Urząd Rolniczy i inne banki centralne nie przyjmują do dyskonta weksli finansowych z podaży spółdzielni towarowych.

Spółdzielnie związkowe otrzymały szczegółowe instrukcje co do udzielania kredytów przez Centralną Kasę i Centralny Urząd Rolniczy. Za pośrednictwem Związku Rewizyjnego rozesłano również instrukcje Banku Emisyjnego w Polsce w sprawie formy weksli krajowych. Instrukcja ta została zresztą szczegółowo omówiona w dziale porad prawnych w Nr. 13 „Spółdzielcy" z 5 lipca br., nie zachodzi więc obecnie potrzeba ponownego szczegółowego omawiania tych wytycznych. Natomiast ważne jest, aby spółdzielnie handlowe dostosowały swoją politykę handlową i finansową do wydanych przez centralę zaleceń.

Dotychczasowa praktyka wykazuje, że w zakresie finansowania obrotu towarowego i pod względem doboru formy kredytowania, kierownictwo spółdzielni handlowych nie okazuje większego zainteresowania bardziej zdrową i racjonalną formą kredytu wekslowego, dyskontowego, a zarówno z przyzwyczajenia jak i swego rodzaju wygody uprzywilejowuje kredyty w rachunkach bieżących.

Korzystając więc z nadchodzącego nowego okresu gospodarczego w działalności spółdzielni, należy zarówno w stosunkach do odbiorców spółdzielni jak i central gospodarczych ograniczać kredyty w rachunkach bieżących, a przechodzić na formę kredytów w dyskoncie weksli w tych wszystkich wypadkach, w których kredyt ten może mieć zastosowanie.

Główną bowiem przyczyną niepopularności kredytu wekslowego, dyskontowego, jest brak w spółdzielniach odpowiedniego materiału wekslowego, oraz obawa przed protestami i powstaniem nowych strat na dłużnikach.

Skoro jednak dla pewnych kategorii odbiorców i obrotów towarowych dopuszczony został w spółdzielniach handlowych kredyt, to wybrana forma kredytu w rachunku bieżącym nie jest najszczęśliwsza i najkorzystniejsza dla spółdzielni, jak również nie chroni jej przed powstaniem nowych strat na dłużnikach, ponadto zmusza z kolei spółdzielnie do nadmiernego zadłużania się w centralach na rachunkach bieżących.

Udzielając członkom i pewnej kotegorii odbiorców kredytu, kierownictwo spółdzielni powinno pamiętać, że udzielony kredyt musi się opierać na następujących zasadach:

a) dłużnik musi móc płacić
b) dłużnik musi chcieć płacić
c) dłużnik musi płacić, gdyż kredyt ochraniany jest przez prawo.

W szczególności prawo wekslowe daje wierzycielowi szybką i wydajną egzekutywę w stosunku do dłużnika, który nie chce płacić.

Skoro więc udziela się kredytu pewnym odbiorcom, obowiązkiem kierownictwa spółdzielni jest udzielać go w sposów jak najbardziej ostrożny i osobom zasługującym na kredyt i zaufanie, oraz w tej formie, która by pozwalała z kolei korzystać spółdzielniom w centralach z kredytu wesklowego, dyskontowego, który w przedsiębiorstwach handlu hurtowego w normalnych warunkach jest najpopularniejszą, najzdrowszą i najracjonalniejszą formą kredytu.

Wprowadzenie nowoczesnej księgowości przebitkowej, sposobu księgowania weksli i obliga wekslowego, oraz udoskonalone formy kontroli wewnętrznej powinny wpłynąć również na przestawienie się spółdzielni w kierunku stopniowego szerszego zastosowania kredytów w formie dyskonta wekslowego i ograniczenia rachunków bieżących.

Akcja kontyngentowa

Wielu rolników nie rozumie dziś jeszcze istoty kontyngentów; tą nieświadomością chyba tylko można wytłumaczyć sobie opieszałość, cechującą niektórych gospodarzy przy wywiązywaniu się z nałożonego na nich obowiązku dostarczenia określonych ilości zbóż, ziemniaków, mięsa, mleka, lnu, miodu itp.

Jesteśmy obecnie w pełni żniw. Krótkie tylko tygodnie dzielą nas od zebrania owoców całorocznej, ciężkiej pracy rolnika. Nie od rzeczy więc będzie udzielić kilku uwag na temat odstawiania kontyngentów.

Każdemu rolnikowi wiadomo już dziś dokładnie, że wieś w gospodarce swej nigdy nie była, nie jest i **n i e b ę d z i e s a m o w y s t a r c z a l n a**. Zwłaszcza obecnie w miarę postępu technicznego w rolnictwie niepomiernie wzrosła zależność gospodarcza między wsią, producentką artykułów wyżywienia, a miastem, konsumentem tych ostatnich oraz zaopatrującym wieś we wszelkiego rodzaju artykuły przemysłowe, niezbędne do prowadzenia gospodarstwa wiejskiego. Z drugiej strony miasta i okręgi przemysłowe nie są w stanie wyżywić się we własnym zakresie. A wobec tego rezultaty niedostatecznego wyżywienia miast uwidocznią się przede wszystkim w spadku produkcji przemysło-

wej, która odbije się wysoce niekorzystnie na gospodarce wiejskiej. Do tego więc dochodzimy: wieś jest tak samo nieodzowna miastu, jak to ostatnie jest bezwzględnie konieczne dla wsi. Aby cała gospodarka krajowa mogła rozwijać się bez zgrzytów i przeszkód, przyczyniając się do podniesienia dobrobytu zamieszkałej ludności, niezbędna jest harmonijna współpraca między rolnikiem dużym czy małym, a mieszkańcem miasta. Czy rolnik, czy mieszkaniec miasta, na każdego z nich wyznaczony jest odcinek pracy w ogólnym dziele odbudowy kraju i stworzenia w przyszłości dobrobytu dla całego społeczeństwa.

W okresie pokoju wymiana artykułów przemysłowych i rolniczych odbywa się stosunkowo spokojnie. Natomiast zupełnie inaczej wyglądają te sprawy podczas wojny, wtedy bowiem przemysł ma do wypełnienia nie tylko zadania z zakresu produkcji pokojowej, lecz także podyktowane wojną. Dlatego też mogą zachodzić wypadki, iż rolnictwo nie zostanie zaopatrzone w artykuły przemysłowe w rozmiarach dotychczasowych. Jeżeli jednak władze troszczą się, aby rolnik w ramach istniejących możliwości mógł otrzymać potrzebne mu artykuły po cenach normalnych, to przecież z drugiej strony spodziewać się należy, że i on produkty swe dostarczy społeczeństwu. Gdyby władze nie zwalczały handlu pokątnego, to wprawdzie rolnik mógłby sprzedać swe artykuły po cenach wyższych, lecz za przedmioty niezbędne dla niego musiałby również zapłacić cenę, wielokrotnie przewyższającą ich wartość. Cena ta mianowicie byłaby znacznie wyższa od uzyskanej za produkty swej pracy. Korzyści w tym wypadku odniósłby jedynie paskarz, który ostatecznie wzbogaciłby się kosztem rolnika.

Cel wyznaczania kontyngentów

W zrozumieniu niebezpieczeństwa, jakie kryje się w tego rodzaju handlu dla ogółu ludności, władze administracyjne poczyniły odpowiednie kroki, aby zapewnić bezpośrednie zaopatrzenie ludności miast w artykuły produkcji rolniczej, dając w zamian niezbędne jej wytwory przemysłu. Akcja ta odbywa się w drodze nakładania i ściągania kontyngentów, wyznaczonych przez specjalne komitety gminne na gospodarstwa rolne. Tym samym istnieje gwarancja, że płody rolnicze, dostarczone przez wieś i magazynowane w odpowiednich pomieszczeniach, trafią do konsumenta po normalnych cenach. Mieszkaniec zaś wsi, poza otrzymaną godziwą zapłatą w gotówce, zyskuje możliwości zaopatrzenia się w niezbędne artykuły przemysłowe w drodze przyznanych mu kwitów premiowych za dostarczone produkty.

Celem zrealizowania powyższego programu w roku bieżącym, t. j. zapewnienia na nadchodzące miesiące zimowe dostatecznego wyżywienia dla ogółu ludności, a jednocześnie aby zapobiec działaniu wyżej wymienionych niesumiennych elementów (paskarzy), ogłoszono w okresie od sierpnia do listopada na całym terenie Generalnego Gubernatorstwa dla zbiorów stan wyjątkowy. Zarządzenie to przewiduje ściągnięcie produktów, będących przedmiotem kontyngentów w wymienionym czasokresie, tj. od 1 sierpnia do 30 listopada br.

W ten sposób władze zyskały możność bezwzględnego występowania przeciw złośliwym elementom, nie odstawiającym wyznaczonych kontyngentów, wzgl. przeciwko tym, którzy jakąkolwiek drogą przeszkadzają w odstawie lub uprawiają sabotaż zarówno na szkodę ogólnego dobra, jak i ludności rolniczej. Kto jednak nałożony kontyngent odstawia w całości oraz we właściwym terminie, ten korzysta z pełnej opieki i ochrony władz.

Nowy system premiowy

Wreszcie ostatnie rozporządzenie o kontyngentach stwarza nowy system premiowy. Został on wydatnie rozszerzony i ulepszony. Nie tylko bowiem ceny płacone za odstawione zboże i inne produkty rolne zostały podniesione w stosunku do cen zeszłorocznych, lecz także podwyższono ilość towarów, wydawanych na kwity premiowe oraz polepszono ich rodzaje. Każdy rolnik, który w ustawowym terminie dostarczy wyznaczony kontyngent zboża, bydła, roślin oleistych, nabiału, drobiu, miodu, otrzyma prócz zapłaty w gotówce także kwity, uprawniające do nabycia materiałów włókienniczych, cukru, nafty, żelaza, artykułów żelaznych, mydła, świec, skóry, papierosów, wódki, porcelany, naczyń domowych itp. Wszystkie spółdzielnie powiatowe zostały już zaopatrzone w powyższe towary, wydawanie ich więc w swoim czasie nie napotka na żadne trudności. Szczegóły dotyczące premiowania rolników za odstawione w swoim czasie artykuły rolnicze podane będą na innym miejscu.

Nie ulega wątpliwości, że wszyscy rolnicy zrozumieją korzyści, wynikające dla nich z należytego i terminowego odstawiania kontyngentów. Nieliczne, jak przypuszczamy, jednostki, usiłujące wyłamać się od obowiązku służenia dobru publicznemu, zostaną nie tylko napiętnowane przez swych rodaków, ale nadto narażają się na surowe kary przewidziane rozporządzeniem o odstawie kontyngentów. Czyż bowiem rolnik nie będzie chciał dostać wyżej wymienione artykuły przemysłowe po cenach urzędowych, wiedząc przy tym, iż gdy nie odstawi kontyngentu, pozbawi się premii, nadto narazi się na grube nieprzyjemności.

A więc bracie-rolniku! Nie zwlekaj z młocką, śpiesz się z nią i odwieź wyznaczony Ci kontyngent na punkt zbiorczy. Spełnisz nie tylko obowiązek, lecz i dobry uczynek wobec Twych bliźnich!

Ubezpieczenie inkasentów od rabunku

Dla wszystkich większych spółdzielni a w szczególności spółdzielni kredytowych wielkie znaczenie ma ubezpieczenie inkasentów (posłańców) od rabunku. Ubezpieczenie powyższe obejmuje ryzyko przedmiotów ubezpieczonych, a więc przedmioty muszą być odebrane posłańcowi z zastosowaniem gwałtu lub gróźb, przedstawiających wyraźne niebezpieczeństwo okaleczenia lub utraty życia dla osoby wyznaczonej do przenoszenia lub przewożenia ubezpieczonych walorów. Należy zaznaczyć, że towarzystwa ubezpieczeń zastrzegają aby posłaniec wzgl. inkasent, który podlega ubezpieczeniu, był stale zatrudniony u ubezpieczającego, w naszym wypadku spółdzielni.

O ile ubezpieczony zatrudnia większą ilość posłańców, a ubezpieczony był tylko jeden, wówczas przy powstaniu szkody odszkodowanie podlega redukcji drogą pomnożenia przez ułamek, którego licznikiem jest liczba osób ubezpieczonych a mianownikiem liczba osób, która faktycznie kursowała w chwili rabunku. Przy ubezpieczaniu należy więc i to zastrzeżenie wziąć pod uwagę.

Poniżej podajemy taryfę składek za powyższe ubezpieczenie:

Stawki	w miejscowościach A	B	C
1-szy inkasent . . .	4,4 ‰	6,6 ‰	11,0 ‰
2-gi inkasent . . .	3,6 ‰	5,4 ‰	9,0 ‰
3-ci inkasent . . .	1,8 ‰	4,2 ‰	7,0 ‰
4-ty inkasent i dalsi .	1·8 ‰	2,7 ‰	4,5 ‰

Miejscowości A: Warszawa, Kraków, Lwów, Lublin, Radom, Nowy Sącz, Piotrków, Przemyśl, Rzeszów, Siedlce, Stanisławów, Tarnopol, Tarnów, Tomaszów Maz., Częstochowa.

Miejscowości B: pozostałe miejscowości.

Miejscowości C: transporty ze zmianą miejscowości.

Za zgłoszenie inkasentów imiennie z podaniem nazwisk udziela się rabatu 10 %, za asystę udziela się 40 % rabatu.

Z uwagi na podane rabaty należy przy ubezpieczeniu zastanowić się nad imiennym zgłoszeniem posłańca i asy-

stą. O ile zgłosi się posłańca imiennie, to rzecz jasna należy przestrzegać tego, aby tylko ta osoba przenosiła wzgl. przewoziła ubezpieczone walory. Naszym zdaniem nieznaczny rabat nie wyrównuje korzyści praktycznych wynikających ze zgłoszenia posłańca bezimiennie. Przy zgłoszeniu asysty musi osobie przenoszącej lub przewożącej stale towarzyszyć drugi funkcjonarjusz, nie posiadający przy sobie żadnych ubezpieczonych walorów.

Przy wniosku na ubezpieczenia należy wyraźnie podkreślić, czy ubezpieczenie obowiązuje w obrębie jednej miejscowości, czy też przy przenoszeniu do drugiej miejscowości, gdyż ma to znaczenie dla wysokości stawek. O ile ma miejsce drugi wypadek, nie należy się ograniczyć do określonej miejscowości, lecz zgłoszenie ująć anonimowo, jak np. „posłaniec ze zmianą miejscowości", gdyż może się zdarzyć wypadek przewożenia także na trasie innej, niż podano w ubezpieczeniu.

Zgłoszenia od rabunku posłańców można zgłaszać pisemnie Okręgowym Związkom z podaniem niezbędnych danych, jak suma ubezpieczenia, miejscowość, gdzie ubezpieczenie obowiązuje, oraz momentów wpływających na rabat, jak powyżej opisano, o ile takowe zachodzą. Pobór składek za powyższe ubezpieczenie następuje podobnie jak przy ubezpieczeniu gotówki. Wysokość składki oblicza się według przytoczonej powyżej taryfy z zaokrągleniem do 50 gr i złotówek za okresy roczne (zgłoszenia do 1. 7. każdego roku) i półroczne (zgłoszenia po 1. 7. danego roku). Przykładowo obliczamy: Powiatowa Spółdzielnia Rolniczo-Handlowa w Nowym Sączu zgłasza 2 posłańców, jednego w obrębie Nowego Sącza, drugiego ze zmianą miejscowości po 10 000 zł sumy ubezpieczenia gotówki. Składka wynosi dla pierwszego 36 zł (miejscowość A — 2 inkasentów), dla drugiego 90 zł (miejscowość C, gdyż jest zmiana miejscowości, przy czym zgłoszenia są bezimienne i bez asysty.

Fundusz popierania spółdzielni rolniczych

Pełniący obowiązki Kierownika Głównego Wydziału Wyżywienia i Rolnictwa wydał na podstawie rozporządzenia o Wyżywieniu i Rolnictwie z dnia 23 listopada 1939 zarządzenie o statucie Funduszu popierania spółdzielni rolniczych. Treść tego statutu jest następująca:

Organizacja

Dla obrony wspólnych interesów zostaje utworzony wspólnymi środkami i siłami spółdzielni Fundusz popierania spółdzielni rolniczych.

Przy tworzeniu Funduszu popierania spółdzielni rolniczych biorą udział wszystkie spółdzielnie, należące do Związku Rewizyjnego Spółdzielni w Generalnym Gubernatorstwie, lub podległe Państwowej Radzie Spółdzielczej, przez uiszczanie rocznych składek stosownie do wytycznych. Wytyczne co do wykonania wydaje Komisarz Państwowej Rady Spółdzielczej po wysłuchaniu opinii Kierownika Głównego Wydziału Wyżywienia i Rolnictwa.

Punktualne uiszczanie składek do Funduszu popierania spółdzielni rolniczych jest obowiązkiem w myśl Rozporządzenia o Wyżywieniu i Rolnictwie z dn. 23. XI. 1939 (Dz. Rozp. GGP. S. 63). Zastosowanie ma 1. Dodatkowe Rozp. z dnia 15. I. 1940 (Dz. Rozp. GGP I. S. 8).

Cel i działalność

Celem Funduszu popierania spółdzielni rolniczych jest usuwanie trudności gospodarczych spółdzielni płacących obowiązkowe składki, przez zaofiarowanie bezzwrotnych zapomóg, lub bezprocentowych pożyczek z Funduszu popierania spółdzielni rolniczych, albo przez przejęcie gwarancji i odpowiedzialności, a przez to zapobieganie możliwości zachwiania zaufania.

Udzielanie środków płatniczych z Funduszu popierania spółdzielni rolniczych i przejęcie poręki i odpowiedzialności następuje na wniosek spółdzielni po starannym rozważeniu. Spółdzielnie nie mają prawa rościć sobie pretensji do asygnowania pieniędzy z Funduszu popierania spółdzielni rolniczych, albo do przejęcia gwarancji i odpowiedzialności.

Składki

Narastające składki na Fundusz są specjalnym majątkiem Komisarza Państwowej Rady Spółdzielczej.

Składki na Fundusz popierania spółdzielni rolniczych należy uiszczać Komisarzowi Państwowej Rady Spółdzielczej.

Kapitał Funduszu

Kapitał Funduszu popierania spółdzielni rolniczych należy pewnie ulokować, aż do użycia go przez Komisarza Państwowej Rady Spółdzielczej. Przy lokacie należy szczególnie na to zważać, by pieniądze Funduszu popierania spółdzielni rolniczych mogły być w razie potrzeby natychmiast podjęte.

Dysponowanie funduszem

O użyciu pieniędzy Funduszu popierania spółdzielni rolniczych rozstrzyga Komisarz Państwowej Rady Spółdzielczej — po wysłuchaniu opinii Kierownika Głównego Wydziału Wyżywienia i Rolnictwa.

W wypadku niecierpiącym zwłoki można opinię Kierownika Wydziału Wyżywienia i Rolnictwa pominąć.

Dla celów wspierania rolnictwa może Kierownik Wydziału Wyżywienia i Rolnictwa rozporządzać połową rocznego dochodu z lokaty pieniędzy Funduszu popierania spółdzielni rolniczych.

Zresztą te same przepisy, które dotyczą narastających składek na Fundusz, odnoszą się do dochodu, zużycia i lokaty pieniędzy Funduszu popierania spółdzielni rolniczych.

Zarząd funduszem

Komisarz Państwowej Rady Spółdzielczej ma zarządzać pieniędzmi Funduszu popierania spółdzielni rolniczych oddzielnie od swoich innych dochodów i swojego majątku.

O płaceniu składek, lokacie i użyciu pieniędzy powinien Komisarz Państwowej Rady Spółdzielczej przynajmniej raz w roku zdać sprawę Kierownikowi Głównego Wydziału Wyżywienia i Rolnictwa.

Rozwiązanie

Rozwiązanie Funduszu popierania spółdzielni rolniczych może nastąpić tylko przez Kierownika Głównego Wydziału Wyżywienia i Rolnictwa w porozumieniu z Komisarzem Państwowej Rady Spółdzielczej.

Dokładniejsze przepisy dotyczące użycia kapitału rozwiązanego Funduszu popierania spółdzielni rolniczych wyda Kierownik Głównego Wydziału Wyżywienia i Rolnictwa.

Ponadto wydane zostały przez Komisarza Państwowej Rady Spółdzielczej wytyczne w sprawie stosowania przepisów statutu. Wytyczne te są następujące:

Wszystkie spółdzielnie, które przynależą do Związku Rewizyjnego Spółdzielni w Generalnym Gubernatorstwie, albo podlegają Państwowej Radzie Spółdzielczej, uiszczają roczną składkę na Fundusz popierania spółdzielni rolniczych. Składka wynosi dla wszystkich spółdzielni towarowych 0,1 od sta obrotu rocznego według księgi głównej spółdzielni. Dla wszystkich innych spółdzielni wynosi składka 1 od tysiąca ogólnych zobowiązań, jakie wynikają z bilansu rocznego; dla ustalenia wysokości rocznej składki jest miaro-

dajny bilans zamknięcia ostatniego roku, jaki został sporządzony przed terminem płatności składki.

Opłatę należy przesyłać według stawek art. 1 (1) po raz pierwszy za drugą połowę roku obrachunkowego 1941/42 do dnia 30. IX. 1942, resztę najpóźniej do 3 miesięcy po zakończeniu każdego roku gospodarczego do Komisarza Państwowej Rady Spółdzielczej na rachunek: Funduszu popierania spółdzielni rolniczych, w Centralnej Kasie Spółek Rolniczych w Krakowie.

Komisarz Państwowej Rady Spółdzielczej może zarządzić, by obowiązek uiszczania składek został w ogóle lub w szczególnych wypadkach wstrzymany na pewien oznaczony czas.

Spółdzielnie, które znajdują się w likwidacji, albo upadłości lub w postępowaniu ugodowym, są zwolnione od uiszczania składki na Fundusz popierania spółdzielni rolniczych.

W poszczególnym wypadku może zostać składka odroczona, obniżona lub darowana. Wnioski o odroczenie, obniżenie i uwolnienie od składek rozstrzyga Komisarz Państwowej Rady Spółdzielczej.

Spółdzielniom, którym postawiono do dyspozycji środki pieniężne z Funduszu popierania spółdzielni rolniczych, wstrzymuje się obowiązek uiszczania składek, dopóki nie zostaną usunięte trudności gospodarcze, które spowodowały asygnowanie pieniędzy z Funduszu popierania spółdzielni rolniczych. Komisarz Państwowej Rady Spółdzielczej oznacza termin wznowienia obowiązku uiszczania składek.

Środki pieniężne z Funduszu popierania spółdzielni rolniczych albo gwarancje i poręki na ciężar Funduszu popierania spółdzielni rolniczych będą udzielane po starannym rozważeniu, zależnie od rodzaju i rozmiaru trudności gospodarczych danej spółdzielni jako pomoc, mająca służyć do upłynnienia kapitału albo do podniesienia rentowności w formie oprocentowanej lub nieoprocentowanej pożyczki, bezzwrotnych zapomóg, gwarancyj i poręczeń.



Spółdzielczość w świecie

Spółdzielczość chorwacka

Rozwój rolniczej spółdzielczości w Chorwacji uwarunkowany jest nie tylko strukturą ludnościową oraz stosunkowo dużym rozdrobnieniem stanu posiadania roli, lecz jest niejako bezpośrednim nawiązaniem do starych, dziś zresztą jeszcze w wielu częściach kraju żywotnych, tradycyj ustroju społecznego.

Pod względem ustroju społecznego Chorwacja przedstawia obecnie prawdziwy konglomerat form gospodarki rolnej. Obok rozwiniętych w północnych częściach kraju nowoczesnych form gospodarki i życia społecznego, opartego na rodzinie jako na zasadniczej komórce, i w niczym nie różniących się od państw Europy zachodniej, znajdujemy w Chorwacji do dziś dnia żywe pomniki rzymskiej „emphiteusis", relikty ustroju feudalnego średniowiecza, poddaństwa i przywiązania do ziemi, ślady byłego ustroju obwodów obronnych, opartych na kryteriach wojskowych oraz prastarego ustroju słowiańskiego, opartego na szczepie i rodzie, t. zw. „zadrudze". Miejscami spotyka się nawet stosunki takie, jakbyśmy mieli do czynienia z co dopiero osiadłymi plemionami koczowniczymi, gdzie indziej znowu uderzają nas znamiona wysokiej kultury społeczno-gospodarczej, w niczym nie ustępujące Europie zachodniej. Ta różnorodność i krańcowość form gospodarki rolnej, — mówiąc bowiem o ustroju społecznym Chorwacji pokrywać go musimy z ustrojem rolnym, jako że 80 % ludności to rolnicy, — utrudnia, rzecz oczywista, wszelki postęp w dziedzinie gospodarczej, a szczególnie wprowadzenie jednolitych norm dla całego nowo utworzonego państwa chorwackiego. Do przetrwania zabytkowych form przyczyniły się w dużej mierze warunki rozwoju politycznego kraju, którego połowa (t. zn. dzisiejszego państwa chorwackiego) była pod przeszło pięćsetletnim panowaniem Turcji. Tereny położone na południe od rzeki Sawy, dopiero po zaanektowaniu ich przez monarchię austriacko-węgierską w roku 1878 uzyskały niejako kontakt z Europą i jej postępową strukturą gospodarczą. Mimo to jednak kontakt ten nie doprowadził do unowocześnienia form gospodarczo-ustrojowych wśród Chorwatów, pośrednictwo dawnej monarchii austriackiej bowiem spotykało się z zasady z obojętnością.

Nie należy dziwić się, że na terenach południowej Chorwacji procent analfabetyzmu jest dość spory (60 % wśród mężczyzn, 80 % wśród kobiet), co wcale nie ułatwia przekazywania i rozpowszechniania postępu w dziedzinie gospodarki rolniczej, której tradycyjne formy oparte o samowystarczalność zagrody chłopskiej dotychczas się utrzymują.

Na północy kraju natomiast sprawa jest łatwiejsza. Organizacja rynku rolniczego, gospodarka pieniężna i kredytowa są tu już w pełnym zastosowaniu. Starożytna więź zadrugi została rozwiązana, a na jej miejsce wszedł system gospodarstwa rodzinnego. Ciekawą natomiast rzeczą jest, że tradycja spólnoty rodowej, „zadrugi", utrzymała się we wzmagającym się ruchu spółdzielczym tej bardziej pod względem rolniczo-gospodarczym rozwiniętej części kraju. Spółdzielczość nie tylko przejęła nazwę pochodzącą od zadrugi, (nazywa się ona po chorwacku „zadrugarstwem"), lecz odziedziczyła starosłowiański pęd do spólnoty, współdziałania i samopomocy. Cechy społeczne ludu łatwiej dochodzą do głosu w spółdzielni, tkwią bowiem korzeniami głęboko w tradycji.

Dalszym podłożem, na którym spółdzielczość chorwacka może się rozwinąć, jest małorolny charakter kraju. Po przeprowadzonym przed 100 laty uwłaszczeniu chłopów, nietknięty pozostał tzw. stan kmiecy. Kmiecie dzierżawili wieczyście ziemię od „właścicieli ziemskich" za 1/3 zbiorów. Tak wysoki haracz uniemożliwiał wszelką gospodarkę intensywną, a kmieciowi opłaciło się raczej trzymać ziemię ugorem jako pastwisko, aniżeli ją obsiewać. Uwłaszczenie kmieci nastąpiło przez „tymczasowe przepisy o przeprowadzeniu reformy rolnej z 25 lutego 1919 r." Uwolnienie kmieci usamodzielniło 113 000 rodzin na obszarze 560 000 hektarów.

Struktura posiadania ziemi w Chorwacji obecnie przedstawia się następująco:

Obszar w ha	do 0,5	0,5—1	1—2	2—5	5—10	10—20	20—50	50—100	100—200	200—500	ponad 500	razem
Ilość gospodarstw	65.691	83.057	161.118	302.314	157.825	53.116	11.403	1.159	304	166	68	836.226
%	7,8	9,9	19,3	36,1	18,9	6,4	1,4	0,1	0,04	0,02	0,01	100
Obszar ogólny poszczególnych rodzajów gospodarstw w ha	18.531	63.572	243.457	1,007.934	1,116.383	717.651	319.607	76.856	42.463	48.562	170.385	3.825.401
%	0,5	1,8	6,4	26,3	29,2	18,7	8,3	2,0	1,1	1,2	4,5	100

Z powyższego zestawienia widzimy, że najwięcej gospodarstw jest małej i średniej wielkości. Gospodarstwa od 2 do 10 hektarów obejmują 55 % ilości zagród rolniczych, a 55,5 % obszaru ziemi uprawnej. Są to nieledwie idealne warunki rozwoju spółdzielczości rolniczej. Zorganizowanie wspólnego zbytu produktów rolnych i zakupu i rozdziału sprzętu, maszyn i wszelkich towarów potrzebnych rolnikowi do uprawy roli i w gospodarstwie domowym wydaje się nieodzownym warunkiem utrzymania się takiej struktury rolnej, jak ją widzimy w Chorwacji. Równie dobre widoki rozwoju jak spółdzielczość rolniczo-handlowa, ma spółdzielczość mleczarska i kredytowo-rolnicza.

Międzynarodowy Instytut kredytu rolnego

Kierownik Międzynarodowych Konferencyj Kredytu Rolnego w Rzymie, Alfeo Tropea, przedłożył na tegorocznych obradach Konferencji, odbytych w czerwcu przy udziale przedstawicieli Niemiec, Włoch i krajów Europy południowo-wschodniej, projekt w przedmiocie utworzenia międzynarodowego instytutu kredytu rolnego. Projekt nawiązuje do analogicznych prób podjętych już w roku 1931, które spotkały się wtenczas wprawdzie z bardzo przychylnym zewsząd przyjęciem, w praktyce nie dały jednak żadnych pozytywnych rezultatów. Wobec zmienionych w Europie stosunków przewiduje się możliwości osiągnięcia na terenie współpracy międzynarodowej tego, co państwa t. zw. totalistyczne dawno w swoich stosunkach wewnętrznych osiągnęły. Zakłada się przy tym, że państwa i rządy będą mogły być podmiotami i przedmiotami stosunków międzynarodowych, zorganizowanych na zasadach współdziałania.

Wychodząc z takiego założenia, pomyślany jest urząd międzynarodowy, który miałby za zadanie utrzymywanie nadzoru nad zapotrzebowaniem pieniężnym rolnictwa europejskiego. Utworzenie bloków gospodarczych zapewniłoby lepsze rozdzielanie kredytów, co znowu w pierwszym rzędzie przyczyniłoby się do potanienia kredytu. Jako pierwszy krok praktyczny wchodziłoby w rachubę połączenie się instytucyj kredytowo-rolniczych państw sprzymierzonych w związek, celem prowadzenia jednolitej polityki kredytowej. Rezerwy tych instytucyj, razem wzięte, stanowiłyby gwarancję ewentualnych zobowiązań, jakie by zaciągał w przyszłości utworzony związek. Na tak pomyślanych podstawach finansowych powstałby międzynarodowy instytut kredytowo-rolny, który by środki obrotowe uzyskał drogą rozpisania pożyczki. Działalność swoją instytut rozpocząłby od tego, aby skierować środki do terenów, które najbardziej kredytu potrzebują, gdzie panuje brak środków obiegowych i gdzie stopa procentowa jest za wysoka.

Warunkiem tego planu byłoby doprowadzenie do stanu równowagi poszczególnych walut europejskich oraz stałe nadzorowanie rynków pieniężnych, czym zająć by się musiała specjalna międzynarodowa placówka bankowa, stworzona przy współdziałaniu banków emisyjnych wszystkich zainteresowanych państw. Wspomniany bank miałby również za zadanie zbieranie i rozdział nadwyżek, wypracowanych przez dane kraje na potrzeby kredytowe. Bezpośrednim zaś zadaniem międzynarodowego instytutu kredytowego byłoby doprowadzić do wyrównania kosztów produkcji rolnej w skali międzynarodowej.

W stanowisku swoim zajętym względem wyżej naszkicowanego projektu, stwierdza Międzynar. Przegląd Rolniczy (IAR 1942/7), że nieudanie się dotychczasowych wysiłków w tej dziedzinie nie powinno wobec zmienionych warunków politycznych i gospodarczych być przeszkodą do podjęcia współpracy europejskiej na polu finansowym, która stała się nie tylko postulatem, ale koniecznością. Wprawdzie, ażeby projekt zrealizować, osiągnięte być muszą pewne istotne warunki, których powstanie nie da się w najbliższym czasie pomyśleć: chodzi tu o międzynarodowy bank płatniczy dla kontroli rynków pieniężnych i rozdziału nadwyżek finansowych, osiągniętych w jednych krajach dla zaopatrzenia w kredyt krajów ubogich w środki obrotowe. To są oczywiście koncepcje, które wkraczałyby głęboko w samodzielność gospodarczą i suwerenność państw. W dalszej perspektywie jednak postulat solidarności krajów europejskich oraz idea kontynentalno-europejska muszą znaleźć drogę w kierunku ujednolicenia polityki finansowej. Aby jednak na to dane były warunki, trzeba niewątpliwie jeszcze jakiś czas poczekać.

Tyle, jeżeli chodzi o zasadnicze zastrzeżenia gospodarczo-polityczne. Nasuwają się jednakże jeszcze uwagi w związku z praktycznymi skutkami, jakich oczekuje się po działaniu projektowanego międzynarodowego instytutu kredytu rolnego. Jeżeli jego zadaniem naczelnym ma być wyrównanie kosztów produkcji rolnej we wszystkich zainteresowanych krajach, to trzeba uprzytomnić sobie zasadniczy fakt, że różnica kosztów produkcji nie jest prostą funkcją sytuacji na rynku pieniężnym, lecz że powstaje ona wskutek różnicy rozwoju gospodarczego, w jakim znajdują się poszczególne narody. To znaczy, że istotnym elementem kosztów produkcji jest zdatność i wyniki pracy poszczególnego człowieka. O kosztach decyduje, czy chęć do pracy jest większa, czy mniejsza, czy istnieją talenty organizacyjne, celem rozdysponowania pracy tak, aby koszty były mniejsze, a wyniki te same, czy wyzyskuje się w pełni wszystkie siły pracownicze w rolnictwie, jednym słowem stan cywilizacyjny, kulturalny, poziom techniczny i społeczny danego społeczeństwa. Różnice kosztów spowodowane różnicą poziomu społeczeństwa nie dadzą się wyrównać przez proste operacje pieniężne i waga tego faktu stawia oczywiście projektowi na wstępie wspomnianemu nowe zadania, względnie ograniczyć musi jego możliwości.

Obwieszczenia Urzędowe

Nowe prawo celne

Generalne Gubernatorstwo niedługo po jego utworzeniu uznane zostało za samoistny obszar celny.

Obowiązywała tu początkowo taryfa celna byłego państwa polskiego, która stanowiła tymczasowe tylko załatwienie sprawy, wymagającej szczegółowego, osobnego uregulowania.

Przy końcu roku 1940 podjęto dopiero prace około nowej taryfy celnej. Pracował nad tym Wydział Celny Rady Gospodarczej Generalnego Gubernatorstwa, który z kolei utworzył podwydział. Podwydział ten w ciągu 22 posiedzeń przy współudziale wszystkich odpowiednich Oddziałów Rządu oraz zastępców organizacyj gospodarczych skontrolował wszystkie dotychczas obowiązujące stawki celne. Stawki celne przy wytworach niemieckich pozostały niezmienione.

Wreszcie 17. VIII. 1942 weszło w życie nowe, już kompletnie opracowane prawo celne wraz z taryfami przywozu i wywozu.

Cła wywozowego na razie nie będzie się pobierać (Rozp. wykon.).

Nowe przepisy celne ujęte są w kilka rozporządzeń.

Rozporządzenie

I tak: Rozporządzenie z 12 czerwca 1942, o ogólnych przepisach dla poboru ceł, podatku konsumcyjnego i opłat monopolowych czyli o r d y n a c j a o o p ł a t a c h — zaznacza na wstępie, że Rząd Generalnego Gubernatorstwa — Główny Wydział Finansów — może ze względów słuszności zarządzić dla pewnego rodzaju przypadków, odmienne od przepisów prawa zwolnienie od ceł, podatków konsumcyjnych i opłat monopolowych lub też przyznać obniżenie tych opłat.

O d p o w i e d z i a l n o ś ć: Kto dopuszcza się przestępstwa skarbowego lub powoduje uszczuplenie dochodów monopolowych, odpowiedzialny jest za kwotę równą wysokości uszczuplonych dochodów lub niesłusznie przyznanych ulg, nawet jeżeli nie jest dłużnikiem podatkowym ani płatnikiem monopolowym.

Towary podlegające ocleniu albo będące przedmiotem monopolu oraz wytwory podlegające podatkowi konsumcyjnemu odpowiadają za ciążące na nich opłaty bez względu na prawa osób trzecich. Jak długo opłaty nie zostaną uiszczone, Główny Urząd celny może zająć towary i wytwory. Do zajęcia wystarczy zakaz rozporządzania towarami skierowany do tego, kto ma w przechowaniu towary lub wytwory.

Przy towarach podlegających ocleniu odpowiedzialność powstaje z chwilą przekroczenia granicy celnej, przy przedmiotach monopolu oraz wytworach podlegających podatkowi konsumcyjnemu z rozpoczęciem produkcji.

Odpowiedzialność wygasa z chwilą wygaśnięcia zobowiązania do złożenia opłaty, prócz tego przez uchylenie zajęcia oraz wskutek przejścia towarów i wytworów za zgodą głównego Urzędu Celnego do wolnego handlu.

O d r o c z e n i a: Wpłaty mogą być odroczone, jeżeli by ich ściągnięcie było dla zobowiązanego bardzo uciążliwe, a pretensja nie będzie przez odroczenie zagrożona. Z reguły odroczeń winno się udzielać tylko za zabezpieczeniem.

U l g i: Rząd Generalnego Gubernatorstwa — Główny Wydział Finansów (Hauptabteilung Finanzen) może w poszczególnych wypadkach, albo dla większej ilości pewnego rodzaju wypadków, w których ściągnięcie ceł, podatków konsumcyjnych i opłat monopolowych byłoby niesłuszne, udzielić zupełnego lub częściowego zwolnienia, lub też zarządzić zwrot albo zaliczenie opłat już uiszczonych. Uprawnienia powyższe mogą być przeniesione na Główne Urzędy Celne.

P r z e d a w n i e n i a: Roszczenia Generalnego Gubernatorstwa oparte na przepisach o podatku konsumcyjnym, o opłatach monopolowych oraz celnych przedawniają się z upływem roku, zaś przy daninach sprzeniewierzonych w ciągu dziesięciu lat.

Z w r o t y: Jeżeli wymiar opłat zostanie sprostowany przez uchylenie, cofnięcie lub zmianę decyzji wydanej poprzednio, należy zwrócić to, co nienależnie wpłacono. Roszczenie wygasa, jeżeli nie będzie dochodzone do końca roku, następującego po sprostowaniu.

Zabezpieczenie w drodze nadzoru

Jeżeli urzędnicy sprawujący urzędowy nadzór znajdą towary podlegające przepisom celnym, podatkowym i monopolowym w zakładzie produkcyjnym, niezgłoszonym urzędowi celnemu lub w niedozwolonej przez władze placówce rozdzielczej albo w handlu bez zgodnego z przepisami prawnymi opakowania lub oznaczenia, dalej gdy znajdą towary będące przedmiotem monopolu, na których nie ma łatwo rozpoznawalnego dowodu produkcji monopolowej, towary podlegające cłu przewozowemu w granicznym obwodzie celnym, o ile nie będzie wykazane, że są wolne od cła, wreszcie opakowania towarów i wytworów — mają być przez tychże urzędników w wykonaniu urzędowego nadzoru z a b e z p i e c z o n e. Również podlegają zabezpieczeniu nie zgłoszone władzy celnej sprzęty (maszyny) oraz surowce przeznaczone do produkcji wytworów, podlegających podatkowi konsumcyjnemu lub przedmiotów monopolu. Obowiązuje to nawet w tym wypadku, gdy sprzęty te są trwale złączone z gruntem.

Obowiązek zabezpieczenia istnieje też, gdy wyżej wymienione rzeczy zostały najpierw zajęte w postępowaniu karnym, a potem oddane do dyspozycji urzędnikowi sprawującemu nadzór celny, lub głównemu Urzędowi Celnemu.

Zabezpieczenie może nastąpić w ten sposób, że rzeczy będą oddane na przechowanie, albo naznaczone pieczęcią, a ponadto urzędnik sprawujący nadzór winien sporządzić zapisek o uskutecznionym zabezpieczeniu. O przedsięwziętym przez Główny Urząd Celny zabezpieczeniu wystarczy notatka w aktach.

Rzeczy podlegające zabezpieczeniu w drodze urzędowego nadzoru należy przekazać w postępowaniu nadzorczym na własność Generalnego Gubernatorstwa. Do rzeczy znalezionych ma to zastosowanie tylko wtedy, gdy nikt sobie nie rości pretensji do ich własności. Jeżeli odnośnie do wyżej

określonych rzeczy dopuszczono się sprzeniewierzenia lub przestępstwa skarbowego, naruszenia przepisów celnych lub monopolowych, wtedy stosuje się przepisy o konfiskacie z rozporządzenia karno-celnego z dnia 24 kwietnia 1940.

Decyzję o przeniesieniu własności na rzecz Generalnego Gubernatorstwa wydaje Główny Urząd Celny, podaje się ją zaś do wiadomości osobom zainteresowanym.

Przeciwko zabezpieczeniu nie ma środka prawnego. Przeciw decyzji Głównego Urzędu Celnego o przeniesieniu własności można w przeciągu tygodnia od zawiadomienia złożyć zażalenie, które rozstrzyga ostatecznie Rząd Generalnego Gubernatorstwa, Główny Wydział Finansów. Przeniesienie własności następuje po uprawomocnieniu się decyzji. Przy sprzętach trwale złączonych z gruntem, własność przechodzi z chwilą ich oddzielenia.

Z chwilą przeniesienia własności wygasają prawa osób trzecich. Główny Urząd Celny może zezwolić na zbycie zabezpieczonych rzeczy jeszcze przed przeniesieniem własności, gdy rzeczom grozi zepsucie albo gdy przechowanie rzeczy zbyt dużo kosztuje. Zbycie następuje w drodze postępowania przymusowego.

Środki przymusowe i zabezpieczenia pieniężne

Główne Urzędy Celne mogą bezpośrednio wymuszać wykonanie swoich zarządzeń grzywnami oraz przeprowadzeniem tegoż wykonania na koszt zobowiązanych. Grzywna nie może przewyższać 20 000 zł i może być zamieniona na areszt, nie dłuższy jednak niż cztery tygodnie.

Jeżeli dopuszczalne jest przyznanie ulg przy zapłacie albo obliczeniu opłat, to mogą być na zobowiązanego nałożone szczególne warunki celem specjalnej kontroli, przy czym można postanowić, że w razie nieprzestrzegania tych warunków będą nałożone pieniężne kary porządkowe.

Główny Urząd Celny nakłada obowiązek i określa wysokość zabezpieczenia.

Celem uzupełnienia przepisów zawartych w nowych rozporządzeniach celnych stosuje się odpowiednio przepisy ordynacji o opłatach w Rzeszy.

Rozporządzenie celne dla Generalnego Gubernatorstwa

Rozporządzenie celne z dnia 16 stycznia 1942 zawiera:

1. Prawo ustroju celnego,
2. Prawo zobowiązań celnych,
3. Prawo postępowania celnego,
4. Zakazy i ograniczenia dla obrotu towarowego.

Ad 1. Są to przepisy odnośnie do zwierzchnictwa celnego i administracji celnej. Dla Generalnego Gubernatorstwa istnieje osobne zwierzchnictwo celne, które obejmuje cały jego obszar, przy czym Generalne Gubernatorstwo stanowi jednolity obszar celny. Granica obszaru celnego Generalnego Gubernatorstwa pokrywa się z jego granicą terytorialną.

Administrację celną, tj. zarząd cłami, podatkami konsumcyjnymi i monopolami sprawuje Zarząd Celny Generalnego Gubernatorstwa, zaś najwyższe kierownictwo należy do Rządu, — w szczególności Głównego Wydziału Finansów. Wydziałowi temu podlegają miejscowe władze celne, którymi są Główne Urzędy Celne, przyłączone do urzędów dystryktu. Główne Urzędy Celne mają placówki pomocnicze: Urzędy Celne. Główne Urzędy Celne sprawują nadzór. Prócz tego istnieją placówki celne śledcze, podporządkowane Rządowi względnie Głównemu Wydziałowi Finansów, przyłączone do miejscowych urzędów dystryktu.

Jeśli w ustroju celnym Generalnego Gubernatorstwa kwestia jakaś nie da się wyjaśnić na podstawie przepisów celnych Generalnego Gubernatorstwa, wchodzi w zastosowanie Niemiecka Ustawa celna z 20. III. 1939 o prawie ustroju celnego.

Ad 2. Wymiar opłat dla cła przywozowego (cła wywozowego narazie nie pobiera się) odbywa się według stawek celnych i norm taryfy celnej przywozowej Generalnego Gubernatorstwa, wedle rozporządzenia z dnia 4. IX. 1941.

Taryfa celna przywozowa zawiera 1275 pozycji taryfowych, ujętych w 90 grup i 20 części. Podzielona jest na cztery rubryki. Taryfa ogólna podaje stawki, które z reguły stanowią podstawę oclenia. Taryfa podwyższona ustala cło na wypadek wojny celnej. Taryfa umowna zestawia wszystkie cła ulgowe umowne. Mianowicie drogą umów handlowych mogą być ustalone niższe stawki celne od wymienionych w taryfie celnej przywozowej, tzw. stawki umowne, zaś towary podlegające cłu przywozowemu mogą być uznane za wolne od cła. Główny Wydział Finansów może zarządzić, aby pobierano cło przywozowe całkowicie lub częściowo według stawek celnych maksymalnej lub uprzywilejowanej taryfy celnej przywozowej Generalnego Gubernatorstwa. Stawki celne uprzywilejowane, umowne oraz zwolnienia nie mogą mieć zastosowania do towaru, którym zadysponowano wbrew przepisom tak, jakby był dopuszczony do obrotu wolnego.

Dla towarów, które nie są objęte taryfą celną przywozową stosowane są przepisy taryfowe istniejące dla towarów najbardziej zbliżonych jakością.

Wyżej wymienione taryfy, ogólna, podwyższona i umowna zgodne są w zupełności z taryfą byłego państwa polskiego.

Dla towarów pochodzących z niemieckiego obszaru celnego ustalono taryfę uprzywilejowaną, która przynosi znaczną obniżkę cła dla wyrobów niemieckich.

Stawkę taryfy celnej uprzywilejowanej stosuje się przy odprawie celnej niemieckich wytworów z urzędu, a więc bez osobnego wniosku. Do zastosowania taryfy celnej uprzywilejowanej nie jest więc wymagane osobne zezwolenie oddziału celnego. W taryfie celnej Generalnego Gubernatorstwa zastrzeżona jest możliwość autonomicznego wprowadzenia obniżek lub zwolnień od cła. Tak np. ziemniaki do sadzenia są w pewnym okresie czasu wolne od cła. Tego rodzaju wyjątki od zasad celnych zawarte są we wszystkich prawie częściach taryfy celnej. Niektóre towary, jak maszyny rolnicze (grupa 68 taryfy celnej) korzystają z 80—90 % obniżki cła, za przedłożeniem dowodu, że towary te nie są wcale w Generalnym Gubernatorstwie wyrabiane, albo są wyrabiane w niewystarczającej ilości. Dowód w tym wypadku stanowi poświadczenie Grupy Głównej Gospodarstwa przemysłowego i komunikacji w Centralnej Izbie dla Gospodarki ogólnej w Generalnym Gubernatorstwie (Hauptgruppe Gewerbliche Wirtschaft und Verkehr in der Zentralkammer für die Gesamtwirtschaft im Generalgouvernement, Krakau, Reichstraße 61).

Taryfa przywozowa przywiązuje ulgi cłowe do następujących szczególnych warunków; a mianowicie:

a) ulg udziela się tylko wtedy, gdy to w taryfie jest wyraźnie przewidziane,

b) wniosek o udzielenie ulgi należy postawić w każdym poszczególnym wypadku w oddziale celnym Rządu (Zollabteilung der Regierung, Krakau, Zipsergasse 1),

c) do wniosku o przyznanie ulgi należy dołączyć poświadczenie odnośnie do braku towaru w Generalnym Gubernatorstwie, o którym mowa wyżej,

d) decyzja dotycząca ulgi musi być przedłożona przy odprawie celnej. Późniejsze jej przedłożenie jest bezskuteczne, w żadnym zaś razie nie uzasadnia żądania zwrotu już uiszczonej opłaty.

Cła wywozowego, jak już wyżej zaznaczono, nie będzie się pobierało.

Zwolnienia od cła przysługują towarom będącym przedmiotem monopolów państwowych w Generalnym Gubernatorstwie, które przywozi Generalna Dyrekcja Monopolów oraz w wypadkach przewidzianych w niemieckiej ustawie celnej. Poza tym w ogóle odnośnie do należności celnych oraz określenia pojęć z prawa celnego i postępowania celnego mają w razie potrzeby odpowiednie zastosowanie przepisy niemieckiej ustawy celnej.

Rząd Generalnego Gubernatorstwa upoważniony jest do wprowadzania zakazów i ograniczeń w obrocie towarowym przez granice Generalnego Gubernatorstwa.

Z wejściem w życie nowego prawa celnego na terenie Generalnego Gubernatorstwa tracą moc rozporządzenie celne z dnia 17 listopada 1939, oraz rozporządzenia wykonawcze 1—3, piąte oraz 7—12-go.

Przepisy wykonawcze

Równocześnie wyszły przepisy wykonawcze do rozporządzenia celnego, które wchodzą w życie również z dniem 17. VIII. 1942. Podkreślają one zaraz na wstępie, że na terenie Generalnego Gubernatorstwa mają zastosowanie również przepisy wykonawcze do niemieckiej ustawy celnej, tak już istniejące, jak i mające być wydane w przyszłości.

Do przepisów wykonawczych dołączone są jako załączniki:

a) taryfa opłat manipulacyjnych,

b) listy zakazu przywozu, wywozu i przewozu.

Ruch towarów wymienionych w listach pod b) może się odbywać tylko za zezwoleniem władz i placówek podanych w tychże listach. Zezwolenia udziela się na jednolitych formularzach, których wzór jest również podany w załącznikach.

Przy odprawie celnej towarów podlegających podatkowi konsumcyjnemu pobiera się oprócz cła i opłaty manipulacyjnej również podatek konsumcyjny, który oblicza się według listy danin wyrównawczych, umieszczonej jako załącznik 6 rozporządzenia.

Podatkowi konsumcyjnemu podlegają: piwo, cukier, drożdże prasowane, kwas octowy, kwas węglowy, cukier skrobiowy, tłuszcz roślinny, zapalniczki złote i srebrne, karty do gry, żarówki elektryczne.

Przy towarach objętych monopolem pobiera się przy odprawie celnej oprócz opłat celnych i manipulacyjnych także opłatę monopolową. Oblicza się ją według umieszczonej w załączniku 7 listy opłat monopolowych.

Towarami objętymi monopolem są: spirytus i wyroby spirytusowe, sztuczne środki słodzące, oleje mineralne, sól, tytoń i wyroby tytoniowe, zapałki, zapalniczki (z wyjątkiem złotych i srebrnych).

Fałszywe banknoty 20-złotowe

Dla użytku kas spółdzielni podajemy niżej opis fałszywych banknotów dwudziestozłotowych.

Klasa II-A.

Papier: biały, gładki, grubością odpowiada papierowi oryginalnych banknotów.

Znak wodny: o kształcie zygzakowatej linii falistej, wytłoczony z kliszy suchej, bardzo słabo widoczny.

Strona przednia: na pierwszy rzut oka zbliżona do oryginalnego banknotu, rysunek uderza jednak brakiem plastyki. W portrecie główki dziewczęcej (w prawej części obrazu banknotu) włosy wykonane grubszymi liniami oraz jaśniej wzgl. ciemniej zaznaczone niż na oryginale. Górna część czoła i prawy policzek ujawniają liczne zgrubione punkty. Prawa brew słabo zaznaczona. Broda odcina się niedość wyraźnie od szyi. Linie owalnej rozety giloszowej pod portretem główki dziewczęcej uwydatniają się mniej wyraźnie i słabiej niż w oryginalnym banknocie. Siatka giloszowa, stanowiąca tło dla rozety, jest grubsza, wskutek czego rozeta, a w szczególności stylizowane liście okalające ją nie odcinają się od tła. Postać kobiety z dwojgiem dzieci (w lewej części obrazu banknotu) jest niewyraźnie kreskowana, kreski przebiegają ukośnie z góry z prawej strony na lewo w dół. Tło, na którym występuje postać kobiety, wykazuje wyraźne kreskowanie w kierunku przeciwnym, podczas gdy na oryginalnym banknocie widoczna jest delikatna siatka. Cień postaci kobiecej ostro odcina się od ogólnego tła. W podpisie „F. Młynarski“ brakuje kropki nad literą „i“.

Strona odwrotna: nieplastyczna. W figurach alegorycznych i w obrazie zamku z chmurami występują skośne, faliste linie o rozmaitej intensywności druku. Na niektórych falsyfikatach kreski te są utrzymane w odcieniu ciemno-niebieskim, na innych w blado-niebieskim. Zegar na środkowej wieży zamku słabo widoczny. Figura alegoryczna z lewej strony obrazu jest kreskowana skośnymi liniami różnej grubości; prawa dłoń trzymająca rulon papieru oraz sam rulon papieru są niewyraźne. Stylizowane liście w narożnikach, a zwłaszcza pod napisem „Bank Emisyjny w Polsce“ występują mało plastycznie i są ledwo widoczne.

Oznaczenie serii i numeracji: F 1200557, F 1200586, F 1200867. Wykrój cyfr zbliżony do wykroju oryginalnego banknotu. Cyfry są rozmieszczone nierówno. Numeracja robi wrażenie zamazanej.

Sposób wykonania: druk wypukły.

Klasa II-B.

Klasa II-B różni się od klasy II-A sześcio-cyfrową numeracją.

Klasa II-C.

Klasa II-C różni się od klasy II-A sześcio-cyfrową numeracją, która poza tym jest szeroko rozstawiona: sześć cyfr odmiany C zajmuje długość 19 mm, podczas gdy w klasie II-A długość numeracji wynosi tylko 17 mm. Sześć cyfr odmiany B zajmuje również długość 17 mm. Cyfry numeracji w odmianie C mają inny wykrój niż w klasie II-A i B.

Ordynacja taryfowa dla pracowników handlowych

W Nr. 15 „Spółdzielcy podaliśmy wyciąg z ordynacji taryfowej dla kupieckich i technicznych pracowników umysłowych w handlu dla Okręgu lubelskiego. Wskutek zapytań uzupełniamy powyższą ordynację przepisami, dotyczącymi technicznych pracowników umysłowych, werkmistrzów i terminatorów, oraz punktami 4, 5, 6 taryfy odnośnie do dodatków za sprawność.

Płace:

C. Technicznych pracowników umysłowych.

a) pracowników wykonujących zwyczajne czynności, np. pracowników pomocniczych, rysowników dla zwyczajnych prac, laborantów:

	w klasie miejscowości I	II	III
		złotych	
po ukończonym 20 roku życia .	150,—	135,—	125,—
po ukończonym 23 roku życia .	170,—	155,—	145,—
po ukończonym 26 roku życia .	190,—	175,—	165,—
po ukończonym 29 roku życia .	215,—	200,—	190,—
po ukończonym 32 roku życia .	240,—	225,—	215,—

b) pracowników z ukończoną nauką w technicznej szkole zawodowej lub takich pracowników, wykonujących odpowiednie świadczenia, których czynności polegają przeważnie na projektowaniu i obliczaniu prostych konstrukcyj i części maszyn podług ogólnych danych i materiałów; np. techników, asystentów przedsiębiorstwa, modelowników, wykonawców wzorców:

	w klasie miejscowości I	II	III
		złotych	
po ukończonym 20 roku życia .	180,—	160,—	140,—
po ukończonym 23 roku życia .	220,—	200,—	180,—
po ukończonym 26 roku życia .	260,—	240,—	220,—
po ukończonym 29 roku życia .	300,—	280,—	260,—
po ukończonym 32 roku życia .	350,—	330,—	300,—

c) pracowników z wykształceniem jak pod b), których czynności polegają na samodzielnym projektowaniu i obliczaniu mniejszych urządzeń lub części wielkich urządzeń; np. kierowników budowy, inżynierów ruchu, konstruktorów, chemików, o ile ze względu na ich odpowiedzialność i czynności nie należy ich zaszeregować do grupy pracowników d):

	w klasie miejscowości I	II	III
	złotych		
po ukończonym 20 roku życia	200,—	180,—	160,—
po ukończonym 23 roku życia	250,—	230,—	210,—
po ukończonym 26 roku życia	300,—	280,—	260,—
po ukończonym 29 roku życia	350,—	330,—	310,—
po ukończonym 32 roku życia	400,—	380,—	360,—

d) pracowników, którzy wykonują samodzielnie trudne prace techniczne; np. samodzielnych kierowników technicznych poszczególnych przedsiębiorstw w wielkich zakładach, pracowników, których czynności polegają na odpowiedzialnym projektowaniu i obliczaniu wielkich urządzeń i maszyn lub odpowiednich innych samodzielnych i odpowiedzialnych czynnościach:

	w klasie miejscowości I	II	III
	złotych		
w 1 do 3 roku tych czynności włącznie	250,—	230,—	210,—
w 4 do 6 roku tych czynności włącznie	360,—	340,—	320,—
w 7 do 9 roku tych czynności włącznie	480,—	460,—	440,—
z więcej niż 9 latami tych czynności	600,—	580,—	560,—

D. Werkmistrzów.

a) Podmajstrzych i nadzorców, którzy przeważnie pomagają majstrowi i przeważnie nadzorują niekwalifikowanych lub przyuczonych robotników:

	w klasie miejscowości I	II	III
	złotych		
w 1 do 3 roku tych czynności włącznie	210,—	200,—	190,—
z więcej niż 3 latami tych czynności	240,—	225,—	215,—

b) podmajstrzych i nadzorców, jak pod a), którzy przeważnie nadzorują kwalifikowanych robotników:

	w klasie miejscowości I	II	III
	złotych		
w 1 do 3 roku tych czynności włącznie	230,—	220,—	210,—
z więcej niż 3 latami tych czynności	280,—	270,—	260,—

c) majstrów, którzy przeważnie nadzorują niekwalifikowanych lub przyuczonych robotników:

	w klasie miejscowości I	II	III
	złotych		
w 1 do 3 roku majsterstwa włącznie	240,—	225,—	215,—
w 4 do 6 roku majsterstwa włącznie	280,—	265,—	255,—
w 7 do 9 roku majsterstwa włącznie	320,—	305,—	295,—
z więcej niż 9 latami majsterstwa	360,—	345,—	335,—

d) majstrów, którzy przeważnie nadzorują kwalifikowanych robotników:

	w klasie miejscowości I	II	III
	złotych		
w 1 do 3 roku majsterstwa włącznie	330,—	320,—	300,—
w 4 do 6 roku majsterstwa włącznie	370,—	360,—	340,—
w 7 do 9 roku majsterstwa włącznie	410,—	400,—	380,—
z więcej niż 9 latami zawodowymi	450,—	440,—	420,—

e) nadmajstrzych, którym obok kierownika przedsiębiorstwa podlegają wszystkie oddziały przedsiębiorstwa lub wszyscy majstrowie:

	w klasie miejscowości I	II	III
	złotych		
w 1 do 5 roku nadmajsterstwa włącznie	400,—	380,—	360,—
z więcej niż 5 latami nadmajsterstwa	550,—	530,—	510,—

3. Kupieccy i techniczni terminatorzy otrzymują miesięczne zapomogi; wynoszą one:

	w klasie miejscowości I	II	III
	złotych		
w 1 roku nauki	50,—	40,—	40,—
w 2 roku nauki	65,—	55,—	55,—
w 3 roku nauki	75,—	65,—	65,—

Jeśli terminatorzy dostają mieszkanie i wyżywienie, otrzymują kieszonkowe, wynosi ono:

	w klasie miejscowości I	II	III
	złotych		
w 1 roku nauki	20,—	15,—	15,—
w 2 roku nauki	25,—	20,—	20,—
w 3 roku nauki	35,—	30,—	30,—

4. Kupieccy pracownicy umysłowi męscy, którzy w porównaniu z innymi pracownikami przedsiębiorstwa wykonują specjalne świadczenia, mogą otrzymać dodatek za sprawność w wysokości 10 % do uposażeń, wymienionych pod punktem 2 ust. B i C pozycje a do d. Dodatek za sprawność może wynosić najwyżej 20 % danej grupy uposażeniowej i nie może przekroczyć 10 % uposażenia.

5. Kobiety, oprócz stenotypistek, otrzymują 90 % wymienionych pod punktem 2 A do C stawek.

6. Wymienione pod punktem 2 uposażenia obniża się dla żydów o 20 %, dla żydówek o 30 %; por. rozporządzenie o definicji pojęcia „żyd" w Generalnym Gubernatorstwie z dnia 24 lipca 1940 r. (Dz. Rozp. GG. I str. 231).

Pracownicy żydowscy nie otrzymują dodatku za sprawność. Nie mogą być kierownikami i dlatego nie mogą być wynagradzani według punktu 2 B d, C c, C d, D c i D e.

Zapomoga emerytalna

Dziennik Rozporządzeń z dnia 13 sierpnia 1942, Nr. 65, podaje do wiadomości rozporządzenie o tymczasowym zaopatrzeniu emerytalnym ponownie zatrudnionych urzędników byłego państwa polskiego i gmin oraz związków gmin, które ustala kwestię uprawnień do zapomogi emerytalnej, wypadkowej, wdowiej, sierocej, jak również podstawę dla wymiaru zapomóg.

Na podstawie tego rozporządzenia urzędnikom (stałym i prowizorycznym) byłego państwa polskiego łącznie z urzędnikami zarządów monopolów państwowych oraz gmin i związków gmin, jak również uprawnionym do zaopatrzenia emerytalnego robotnikom byłych polskich przedsiębiorstw monopolowych, którzy są ponownie zatrudnieni w służbie Generalnego Gubernatorstwa, gmin i związków gmin lub zarządu monopolów Generalnego Gubernatorstwa, oraz pozostałym po nich osobom przyznaje się tymczasowo, aż do ostatecznego uregulowania ich zaopatrzenia w razie zajścia wypadku zaopatrzenia, z zastrzeżeniem odwołania, zapomogi jako pensję emerytalną.

Podstawę dla obliczenia dla wymiaru zapomóg stanowią pobory zasadnicze bez dodatków, pobierane za ostatni miesiąc czynnej służby. Odnośnie do ponownie zatrudnionych urzędników gmin i związków gmin, uważa się dodatek regulacyjny i mieszkaniowy, aż do jednolitego nowego uregulowania uposażenia urzędników samorządowych, za części składowe zasadniczych poborów.

Zapomogę emerytalną przyznaje się po przeniesieniu w stan spoczynku, jeżeli ponownie zatrudniony urzędnik przebył czas pięciu pełnych lat pracy, zaliczalny do wysługi emerytalnej.

Zapomoga wynosi przy przebyciu czasu służby, zaliczanego do wysługi emerytalnej: od początku 6 do ukończonego 10 roku służby — 30 %, od 11—15 — 35 %, od 16—20 — 40 %, od 21—25 roku — 50 % i od 31 do 35 roku — 70 %, po pełnych 35 latach służby 80 % podstawy obliczenia.

Wypłata zapomogi emerytalnej rozpoczyna się z miesiącem, następującym po wystąpieniu ze służby.

Zapomoga wdowia wynosi 50 % stawek zapomogi emerytalnej. Zapomoga sieroca jedną piątą wzgl. jedną czwartą zapomogi wdowiej, najmniej jednak 10 zł miesięcznie dla każdej sieroty.

Przy przeniesieniu w stan spoczynku z powodu trwałej niezdolności do służby, spowodowanej nieszczęśliwym wypadkiem w służbie, przyznaje się zapomogę emerytalną wypadkową bez względu na czas trwania służby. Wynosi ona najmniej 66²/₃ % podstawy obliczenia. Jeśliby jednak poszkodowany miał otrzymać zapomogę emerytalną przewyższającą 40 % podstawy obliczenia, to zapomoga emerytalna wypadkowa wynosi 20 % więcej niż zapomoga emerytalna według obliczenia jak powyżej, jednak nie więcej niż 80 % podstawy obliczenia.

Dla warunków przyznania zapomóg, dla określenia początku i końca czasokresu wypłaty oraz obliczenia zaliczalnego czasu służby obowiązują dawne polskie przepisy z uwzględnieniem nowo wydanych postanowień.

Ujęcie i rozdział produktów ogrodniczych

W ramach dalszej rozbudowy zarządzeń w kierunku zapewnienia wyżywienia, Wydział Główny Wyżywienia i Rolnictwa w Rządzie Generalnego Gubernatorstwa wydał pod datą 4 czerwca 1942 r. zarządzenie o ujęciu wszystkich jadalnych produktów warzywniczych i ogrodniczych, jak włoszczyzna i zioła korzenne, owoce, jagody, świeże i suszone grzyby; wykonanie tego zarządzenia w szczegółach będzie się odbywało w myśl wskazówek i dyrektyw Wydziału Wyżywienia i Rolnictwa Gubernatora Dystryktu. Zarządzenie reguluje z jednej strony obowiązek dostawy, któremu podlega producent; wyjątek stanowią produkty, przeznaczone na uzyskanie nasion oraz mające być zużyte we własnym gospodarstwie, oraz utworzenie i obowiązki punktów skupu, które mają zostać uruchomione dla oznaczonych terenów produkcyjnych, podczas gdy z drugiej strony zawiera przepisy o sprzedaży produktów ogrodniczych na targach oraz o skupie i rozdziale tych produktów przez rozdzielców transportowych, hurtowych i detalistów. Także produkty ogrodnicze po obróbce lub przerobieniu mogą być puszczone do obrotu handlowego tylko zgodnie z poleceniami wyżej wymienionej placówki urzędowej. Dalekosiężne znaczenie posiada przepis, który mówi, że punkty skupu, rozdzielcy wysyłający i hurtowi, jak i przedsiębiorstwa obróbki i przeróbki, mogą się organizować w zespoły, które w następstwie będą podlegały tym samym przepisom co punkty skupu.

Odstawianie produktów ogrodniczych przez producenta następuje przez:

1) sprzedaż wymienionych produktów na punktach skupu, ich filiach zbiorczych, lub do rąk upoważnionych do skupu, 2) przez dostawę opartą na jednolicie zawieranych umowach o uprawę i dostarczenie i 3) przez sprzedaż na targach. Placówki skupu są zobowiązane do zakupienia wszystkich ilości produktów przypadających z oznaczonego terenu produkcyjnego po cenach ustalonych. Punkty zbiorcze i osoby skupujące są upoważnione do skupu tylko na podstawie zaświadczenia placówki skupu, i to na rachunek i w imieniu tej ostatniej. Również poszczególni odbiorcy hurtowi mogą występować jako punkty skupu dla własnych potrzeb i na rachunek placówki skupu. Placówki skupu mają dokonywać rozdziału ujętych produktów ogrodniczych według udzielonych im ze strony właściwych urzędów dyrektyw. Na regularnych targach wielkich i małych mogą sprzedawać produkty ogrodnicze tylko producenci, hurtownicy, detaliści itp., którzy są w posiadaniu specjalnego zezwolenia właściwego urzędu. Na małych targach tygodniowych sprzedaż omawianych produktów z rąk producentów do rąk rozdzielców hurtowych i detalistów oraz przedsiębiorstw obróbki i przetwórczych jest zakazana. Niezależnie od wyżej wyszczególnionych przepisów mogą targi małe i wielkie otrzymać uprawnienia placówek skupu, pozostają jednak wtenczas pod nadzorem i kierownictwem ustanowionego kierownika targu. Producenci i rozdzielcy mogą być wezwani do odstawienia produktów dostarczanych na targi do placówek skupu lub do rąk specjalnie upoważnionych. Handel domokrążny produktami ogrodniczymi jest zakazany. Wykroczenia przeciwko zarządzeniu o ujęciu i rozdziale produktów ogrodniczych będą karane według istniejących przepisów. Z wejściem w życie zarządzenia w tydzień po jego ogłoszeniu tracą moc obowiązującą zarządzenie o handlu produktami ogrodniczymi z 6. 8. 1941 r., oraz zarządzenie o zagospodarowaniu produktów ogrodniczych z 15. 11. 1941.

Ceny nasion

Urząd Zasiewów dla Generalnego Gubernatorstwa wydał dla Urzędu Kształtowania Cen przy Rządzie Generalnego Gubernatorstwa zarządzenie o regulacji i ustaleniu cen za zboże siewne, nasiona oleiste i strączkowe. Rozporządzenie to już weszło w życie.

Podajemy niżej niektóre ceny wyszczególnione w załączniku do powyższego zarządzenia:

	Nasiona najwyższej jakości i zdolności kiełkowania	Nasiona gatunków uznanych za dobre	Nasiona przeciętne
	Zł. za 100 kg.		
I. Zboża ozime			
Żyto	54,—	45,—	40,—
pszenica	68,—	57,—	49,—
jęczmień	54,—	45,—	40,—
II. Zboża jare			
żyto	54,—	45,—	40,—
pszenica	68,—	57,—	49,—
jęczmień	63,—	52,—	44,—
owies	58,—	46,—	40,—
kukurydza	58,—	46,—	43,—
gryka	60,—	50,—	45,—
proso	75,—	60,—	56,—
III. Nasiona oleiste			
rzepak i rzepik	153,—	120,—	110,—
len	140,—	115,—	95,—
konopie	107,—	88,—	80,—
mak	260,—	192,—	174,—
gorczyca	196,—	153,—	135,—
IV. Nasiona strączkowe			
groch żółty „Wiktoria"	120,—	104,—	91,—
groch zielony	101,—	87,—	76,—
fasola biała	117,—	91,—	78,—
fasola pstra	92,—	76,—	62,—
groch pastewny szary i pstry	78,—	71,—	62,—
bób	80,—	64,—	57,—
wyka jara	80,—	64,—	57,—
wyka ozima	190,—	164,—	126,—
peluszka	72,—	62,—	54,—
gorzki łubin, żółty i niebieski	64,—	52,—	43,—
łubin słodki	112,—	92,—	78,—
soczewica	—	—	—

Akcja premiowa

Naturalnym następstwem każdej wojny jest przesunięcie się produkcji przemysłowej w kierunku zaspokojenia potrzeb związanych z obroną kraju i równoczesne ograniczenie zaopatrzenia ludności cywilnej. Fakt ten daje się wybitnie odczuć w zaopatrzeniu rolnictwa w produkty przemysłowe i rękodzielnicze. Przemysł pracujący dla potrzeb wojennych nie może produkować ich w takim zakresie, w jakim rolnictwo byłoby je w stanie wchłonąć; w następstwie tego zauważyć można wybitne nieraz braki.

Rolnik, usiłujący zakupić za wszelką cenę niezbędne dla swego gospodarstwa wyroby przemysłowe, byłby zmuszony do sprzedaży swych produktów po nadmiernie wygórowanych cenach (co podlega zresztą karze), aby móc uzyskać środki finansowe na nabycie koniecznych artykułów przemysłowych. W ten sposób znaczne ilości produktów rolnych i artykułów żywnościowych znikłyby z oficjalnego rynku zbytu, a brak ich odbiłby się ujemnie na przeprowadzaniu planowego zaopatrzenia w żywność ludności Generalnego Gubernatorstwa

Wobec powyższego Główny Wydział Wyżywienia i Rolnictwa w porozumieniu z Głównym Wydziałem Gospodarki w Rządzie Generalnego Gubernatorstwa rozpoczął już w obu ubiegłych latach akcję premiową celem ułatwienia skupu produktów rolnych i artykułów żywnościowych. Akcję tę, noszącą w roku skupu 1940/41 wydatne cechy improwizacji, rozbudowano już w roku 1941/42, w roku zaś 1942/43 osiągnęła ona poziom konieczny do zadecydowania o powodzeniu zaplanowanej akcji skupu.

Akcja premiowa opiera się na tej zasadzie, iż rolnik odstawiający swe produkty do urzędowych placówek skupu otrzymuje w postaci premii przydział artykułów niezbędnych do utrzymania swego gospodarstwa. Podstawę stanowi tutaj uprawnienie do nabycia, przewartościowane na złote lub pewną jednostkę ilościową; uprawnienie to umożliwia rolnikowi nabycie towarów po normalnej cenie.

Przy przeprowadzaniu akcji premiowej w roku bieżącym postawiono warunek, że rolnik otrzyma możność nabycia po normalnych cenach i na legalej drodze żelaza, wyrobów żelaznych, odzieży, skór oraz innych potrzebnych artykułów tylko po odstawieniu odpowiednich ilości swych produktów do urzędowych placówek skupu. Akcja premiowa, nie ograniczając ewentualnego zastosowania środków przymusowych, zachęca rolników do odstawienia swych produktów do właściwych placówek skupu, z drugiej zaś strony przyczynia się do tego, iż wyroby przemysłowe dostają się w posiadanie tych tylko rolników, którzy wobec ogółu wypełnili swój obowiązek odstawy. Tak więc na całym obszarze Generalnego Gubernatorstwa odzież i materiały na ubranie otrzymują tylko ci, którzy odstawili zboże, płody strączkowe i oleiste, len, konopie oraz wełnę, w górskich zaś powiatach Okręgu Krakowskiego i Galicji również i ci, którzy dostarczyli mleko. Żelazo i wyroby żelazne wydaje się wyłącznie na kwity premiowe „K" i „V". Pierwszy z nich otrzymuje się na obszarze całego Gen. Gub. wzamian za odstawę ziemniaków, drugi zaś w górskich powiatach Okręgu Krakowskiego i Galicji za odstawę bydła rzeźnego. Skórę niezbędną do utrzymania oprzęży oraz na obuwie pracowników rolnych otrzymuje gospodarz przy odstawie bydła rzeźnego na podstawie kwitu premiowego „V", przy odstawie zaś bydła do celów hodowlanych na podstawie kwitu „ZV". Artykuły oświetleniowe jak naftę i świece oraz środki do prania jak mydło i proszek do prania wydaje się rolnikom tylko po odstawieniu wszelkiego rodzaju zboża, płodów strączkowych, oleistych i mleka. Dostawca mleka otrzymuje ponadto wyroby porcelanowe, gliniane i kamionkowe oraz inne przedmioty codziennego użytku. Za odstawę jaj i drobiu przysługuje prawo nabycia określonych ilości cukru.

Do dyspozycji stoją jeszcze znaczne ilości używek, jak wódka i papierosy; wydaje się je dostawcom w myśl postanowień przejściowych Głównego Wydziału Wyżywienia i Rolnictwa jako dodatkowe premie do wymienionych powyżej wyrobów przemysłowych.

Urzędowe placówki skupu wydają każdemu dostawcy łącznie z potwierdzeniem odstawy również i kwity premiowe, odpowiednio do rodzaju i ilości odstawionych produktów. Do wydania towaru premiowego utworzono na terenie każdego starostwa powiatowego pewną ilość placówek rozdzielczych. Placówki te wyszczególnione są w spisie, wywieszonym w każdej placówce skupu. Posiadacz kwitów premiowych otrzymuje w placówkach rozdzielczych za przedłożeniem pokwitowania odstawy z dołączonymi do niego kwitami premiowymi odpowiedni towar premiowy. Placówki rozdzielcze odbierają kwity premiowe, służące im następnie jako dowód wydania towaru. Kwity premiowe ważne są w tych tylko powiatach, w których zostały wystawione. Na każdym kwicie premiowym podane jest Starostwo Powiatowe, w którego obrębie kwit posiada swą ważność. Zważać należy, aby kwity premiowe przedkładano razem z pokwitowaniem odstawy; placówki rozdzielcze nie przyjmują oderwanych poprzednio odcinków premiowych. Wszystkie placówki rozdzielcze są dobrze zaopatrzone w towary premiowe. Zapasy uzupełniać się będzie bieżąco w miarę, jak zezwolą na to warunki transportu. Wydawanie towarów premiowych podlega stałej kontroli. Towary premiowe wydawać wolno tylko stosownie do przewidzianych celów, nadużycia uważać się będzie za sabotaż zarządzeń rządowych i będą podlegać surowym karom. Karze podlegać będzie również każdy, kto podrabia kwity premiowe, oraz kto przy pomocy podrobionych kwitów wchodzi lub usiłuje wejść w posiadanie towaru nie przysługującego mu na podstawie odstawionych ilości produktów rolnych i artykułów żywnościowych.

Przy przydzielaniu artykułów przemysłowych jako towaru premiowego należy — o ile to możliwe — brać pod uwagę potrzeby rolnictwa na terenie całego Gen. Gub. Przydział towarów premiowych przeprowadza się w ten sposób, iż każdy rolnik bez względu na to, czy uprawia tylko zboże w Okręgu lubelskim, czy też zajmuje się hodowlą bydła i gospodarką mleczną w powiatach górskich, posiada możność nabycia w drodze premii potrzebnych mu w gospodarstwie wyrobów przemysłowych po cenach normalnych. Tak więc akcja premiowa, obok głównego celu polegającego na ułatwieniu skupu, wypełnia również zadanie sprawiedliwego rozdziału wszelkich wyrobów przemysłowych, przeznaczonych do użyku rolnictwa.

Wytyczne akcji premiowej

Przy przeprowadzaniu akcji premiowej w roku 1942/43 znajdą zastosowanie następujące przepisy:

Dział A.

Należy rozróżnić trzy rodzaje stosowania premij za odstawienie produktów rolniczych i gospodarczo-aprowizacyjnych:

a) wydawanie zaświadczeń premiowych, uprawniających do zakupu oznaczonych towarów premiowych,

b) wydawanie takich premij, które stoją do dyspozycji producenta przy okazji dostarczania przez tego ostatniego produktów rolniczych i które otrzymuje się wprost na placówce skupu bez zaświadczenia premiowego,

c) przydział towarów pochodzenia przemysłowego, których wybór jakościowy i ilościowy bez wyznaczania jego wartości premiowej zależy od uznania Dystryktów względnie Starostw Powiatowych.

1. Do uzyskiwania premij za dostarczenie kontyngentów zboża łącznie z kukurydzą, zbożami pastewnymi, nasionami strączkowymi, tatarką (hreczką) i prosem służy tak jak dotychczas

zaświadczenie premiowe A

w dotychczasowej formie. Uprawnia ono do kupna towarów włókienniczych wartości 20 % ceny sprzedaży odstawionych produktów kontyngentowych, a ponadto ½ litra

wódki za każde 100 kg odstawionych produktów, oraz 1 litr nafty za każde odstawionych 100 kg.

2. Do uzyskiwania premij za dostarczenie kontyngentów nasion oleistych (rzepak, mak, gorczyca, len i konopie służy

Zaświadczenie premiowe Ö

w swojej dotychczasowej formie. Uprawnia ono do zakupu: towarów włókienniczych wartości 20 % ceny sprzedaży odstawionych ilości produktów kontyngentowych, a ponadto ½ litra wódki za każde 100 kg produktów oraz ½ l nafty za każde 100 kg produktów.

Poza tym producentowi wydaje się jako przydział zwrotny 3 kg oleju i 30 makuchów po urzędowo ustalonej cenie maksymalnej.

3. Przy premiowaniu dostawy kontyngentów bydła należy rozróżnić pomiędzy bydłem rzeźnym a bydłem hodowlanym:

a) zaświadczenie premiowe V
(za dostawę bydła rzeźnego)

utrzymane w dotychczasowej formie uprawnia do zakupienia skóry wartości 6 %, a ponadto wódki wartości 10 % oraz papierosów wartości 8 % ceny sprzedaży dostawionego bydła w następujących powiatach: Dystrykt Krakowski: Dębica, Jarosław, Jasło, Kraków powiat oraz miasto, Krosno, Rzeszów, Nowy Targ, Nowy Sącz, Przemyśl, Sanok i Tarnów.

Dystrykt Galicji: Drohobycz, Sambor, Kałusz, Kołomyja, Stanisławów i Stryj.

Zaświadczenie premiowe V uprawnia dodatkowo do zakupu:

towarów żelaznych wartości 10 % ceny sprzedażnej uzyskanej za dostawione bydło.

b) Przez nowowprowadzone zaświadczenie premiowe ZV zostają w akcji premiowej uwzględnieni również hodowcy i gospodarstwa hodowlane.

Zaświadczenie premiowe ZV

uprawnia przy dostawie zwierząt hodowlanych, jednakże tylko rozpłodników, do zakupienia

skóry.

Hodowca otrzymuje:

1. za każdego ogiera w wieku co najmniej 2-ch lat, sprzedanego Zarządowi Stadniny Państwowej, — skóry wartości 200 zł,

2. za każdego sprzedanego prywatnie ogiera licencjonowanego lub zdatnego do licencjonowania w wieku co najmniej 2-ch lat — skóry wartości 100 zł,

3a. za każde sprzedane do Państwowej Stadniny Hodowlanej źrebię (ogiera) o wieku co najmniej 4-ch miesięcy — skóry wartości 25 zł,

3b. w wieku co najmniej 1-go roku — skóry wartości 50 zł,

4. za każdego licencjonowanego wzgl. zdatnego do licencjonowania buhaja w wieku co najmniej 10-ciu miesięcy — skóry wartości 60 zł,

5. za każdego licencjonowanego lub zdatnego do licencjonowania knura rozpłodowego w wieku co najmniej 6-ciu miesięcy — skóry wartości 20 zł,

6. za każdego licencjonowanego lub zdatnego do licencjonowania tryka w wieku co najmniej 6-ciu miesięcy — skóry wartości 20 zł.

4. Jako podstawa przy premiowaniu dostawy mleka kontyngentowego służy w celach obliczenia wysokości premii — jednostka tłuszczowa (jednostka tłuszczowa równa się — 10 g tłuszczu masła).

a) zaświadczenie premiowe M

uprawnia do zakupienia:

papierosów, mydła albo świec, przyborów do gospodarstwa domowego (porcelana, fajans, glinka, pralki, termosy itd.), nafty, towarów włókienniczych,

b) przy wydawaniu wymienionych pod 4a) towarów premiowych na zaświadczenie premiowe M — mają miejsce następujące rozróżnienia:

zaświadczenie premiowe M uprawnia:

1. we wszystkich powiatach w czasie od 1. 8. 1942 do 31. 7. 1943 do zakupienia 20 papierosów za każde 100 jednostek tłuszczowych oraz do zakupu przyborów użytku domowego, przy czym pozostawia się oznaczenie ilości i jakości przydziału towarów użytku domowego za każde 100 jednostek tłuszczowych uznaniu Dystryktów wzgl. Starostw powiatowych w zależności od zapasów będących do dyspozycji,

2. we wszystkich powiatach, jednakże tylko w czasie od 1. 8. 1942 do 30. 11. 1942 do zakupu 1-go kawałka mydła albo proszku mydlanego za każde 100 jednostek tłuszczowych,

3. we wszystkich powiatach, lecz tylko w czasie od 1. 12. 1942 do 30. 4. 1943 do zakupu ½ litra nafty za każde 100 jednostek tłuszczowych oraz 1-ej świecy za 100 jednostek tłuszczowych.

4. oraz w powiatach (w niżej wymienionych powiatach uprawa zboża jest w ogóle niemożliwa lub tylko w małym stopniu i dlatego daje się producentowi sposobność nabycia towarów włókienniczych na podstawie dostaw kontyngentów mleka),

Dystryktu krakowskiego: Dębica, Jarosław, Jasło, Kraków powiat i miasto Krosno, Rzeszów, Nowy Targ, Nowy Sącz, Przemyśl, Sanok i Tarnów,

Dystryktu Galicji: Drohobycz, Kałusz, Kołomyja, Sambor, Stanisławów i Stryj, do zakupu towarów włókienniczych wartości 20 % ceny sprzedaży osiągniętej za dostarczone mleko.

5. Przy premiowaniu dostawy kontyngentów lnu i konopi (przez to rozumie się surową słomę lnianą i konopną, bez nasienia oraz z nasieniem, suszoną słomę, włókna długie, wyczeski i paździerze tak lnu jak i konopi) znajduje zastosowanie

zaświadczenie premiowe Fl. u. H.

Uprawnia ono do zakupu towarów włókienniczych wartości 25 % ceny sprzedaży dostarczonych ilości, oraz wódki wartości 25 % ceny sprzedaży za dostarczone ilości.

6. W nowy i odmienny od dotychczasowego sposób załatwia się premiowanie za dostarczenie kontyngentów ziemniaków.

Za dostarczenie ziemniaków przewidziane są następujące towary premiowe według podanych stawek:

Żelazo i towary żelazne wartości ¼ do ⅓ ceny sprzedaży dostarczonych ziemniaków,

2 l wódki za każdą tonę dostarczonych ziemniaków,

150 sztuk papierosów za każdą tonę ziemniaków.

Sposób przeprowadzania akcji premiowej za dostarczanie ziemniaków kontyngentowych zostanie podany do wiadomości w załączniku do omawianego zarządzenia i to Wydziałom Wyżywienia i Rolnictwa w Urzędzie Dystryktu oraz Starostwom Powiatowym.

II.

Poniżej omówione zostaną szczegóły dotyczące akcji premiowej, które zostały już przygotowane przez odpowiednie zarządzenia i dostarczenie odnośnych zapasów towarów premiowych.

1a. Przy skupie jaj, otrzymuje producent za dostarczenie 1-go kg jaj ½ kg cukru i 10 papierosów.

Tak cukier jak i papierosy wydawane będą przez placówki skupu za zapłatą właściwej ceny.

1b. przy skupie drobiu otrzymuje producent za dostarczenie 1 gęsi do 2½ kg cukru, a za dostarczenie 1 kury do ½ kg cukru.

Wydziały Wyżywienia i Rolnictwa w Urzędzie Dystryktu otrzymały polecenie celowego regulowania wysokości premii cukrowej za dostawianie gęsi. Przeciętnie stawka premiowa cukru nie może wynosić więcej aniżeli 2 kg na jedną gęś.

c) przy dostarczeniu miodu zostanie pszczelarzowi przydzielona premia w wysokości 2 kg cukru za 1 kg I-go i II-go gatunku i $1^1/_2$ kg cukru za 1 kg miodu III-go gatunku.

2. Przy dostarczeniu produktów ogrodniczych, wchodzą w życie następujące stawki premiowe:

a) za jarzyny za każdy q 20 papierosów, za jarzyny za każdy q $^1/_4$ kg marmelady.

b) za owoce ziarnkowe i pestkowe:

za każdy q 100 papierosów, za każdy q $^1/_4$ l wódki, za każdy q 1 kg marmelady.

c) za jagody wszelkiego rodzaju (również dziko rosnące) i grzyby:

za każdy q 100 sztuk papierosów, za każdy q $^1/_4$ l wódki, za każdy q 1 kg marmelady.

d) za zioła lecznicze i korzenie:

za każdy q suszonego towaru 200 sztuk papierosów, za każdy q 2 kg marmelady.

3. Z chwilą dostarczenia wełny, hodowcy przysługuje prawo do przydziału towarów włókienniczych:

a) hodowca owiec otrzymuje:

za 1 kg białej wełny — towarów włókienniczych wartości 4 zł., za 1 kg szarej wełny towarów włókienniczych wartości 3 zł., za 1 kg czarnej wełny towarów włókienniczych wartości 2 zł.

Przysługująca hodowcy owiec przy dostarczeniu wełny zaliczka zostaje zaliczona na poczet zakupionych przez niego towarów włókienniczych.

b) hodowca owiec o stadzie poniżej 50-ciu sztuk otrzymuje poza wymienionymi pod a) premiami, na życzenie $^1/_4$ część wełny potnej po ukończeniu gminnej strzyży owiec.

c) hodowcy mający mniej aniżeli 10 owiec otrzymają poza wymienionymi pod a) premiami na życzenie połowę wełny potnej po ukończeniu strzyży w Gminie.

Handel pokątny

Celem ułatwienia w przestrzeganiu i zapamiętaniu przepisów wykonawczych stosowanych przez organa kolejowe i policyjne w zakresie zwalczania handlu pokątnego, podajemy poniżej streszczenie odnośnych dyrektyw służbowych Generalnej Dyrekcji Kolei Wschodniej.

Kontroli podlega przewóz następujących towarów:

a) zboża (żyta, pszenicy, jęczmienia, owsa, tatarki, prosa itp.),
b) produktów zbożowych (mąki, grysiku, krup, kaszy itp.),
c) owoców strączkowych (grochu, fasoli, soczewicy, wyki, łubinu itp.),
d) nasion oleistych (rzepiku, rzepaku, nasienia lnu, gorczycy, maku itp.),
e) masła i innych tłuszczów spożywczych,
f) zwierząt (bydła rogatego, świń, owiec), mięsa i wyrobów mięsnych,
g) tytoniu surowego,
h) ziemniaków.

Bagaż ręczny i ciężary przenośne

Dla bagażu ręcznego (przedmiotów łatwych do przenoszenia) mają podróżni do dyspozycji tylko miejsce ponad i pod ich siedzeniem. Ciężary przenośne, zawarte w koszach, workach lub w koszach do noszenia na plecach, jak również narzędzia rzemieślnicze i inne podobne przedmioty, które człowiek idący pieszo może unieść, wolno zabierać do wagonów 3 klasy specjalnie oznaczonych. Każdy podróżny może jednak zabrać ze sobą tylko przedmioty o łącznej wadze 50 kg.

Podróżnych, którzy stosownie do powyższego zarządzenia posiadają bagaż ręczny i ciężkie przedmioty w nadmiernej ilości, należy na bramce peronowej zatrzymać i spowodować nadanie pakunków i ciężarów jako bagażu.

Jeżeli nie ulega wątpliwości, że bagaż ręczny i ciężary zawierają produkty wymienione na początku lub jeżeli istnieje uzasadnione podejrzenie, że wyroby te przewozi się w plecakach, większych skrzyniach, koszach, kufrach, workach itp., wówczas bileter nie powinien przepuszczać takich osób przez bramkę peronową i powinien spowodować zawiadomienie najbliższego posterunku policji.

Należy dbać o to, aby podróżny nie oddalił się z towarem, stanowiącym przedmiot handlu łańcuszkowego, aż do przybycia policji.

Bagaż podróżny i przesyłki ekspresowe

Bagażu i przesyłek ekspresowych, które zawierają niewątpliwie towary stanowiące przedmiot handlu pokątnego, nie należy przyjmować do przewozu. Jeżeli zostanie dostarczony do przewozu towar podejrzany, wówczas pracownik przyjmujący powinien go zbadać, w razie potrzeby odmówić przyjęcia i zawiadomić najbliższy posterunek policji. Należy dbać o to, aby nadawca nie oddalił się z towarem przed przybyciem policji.

Dla wydawania bagażu podróżnego i przesyłek ekspresowych osobom, nie będącym narodowości niemieckiej, wyznaczą Dyrekcje Okręgowe Kolei Wschodniej w porozumieniu z urzędem kontroli cen i komendantem policji porządkowej specjalną porę dnia stosownie do potrzeb miejscowych. W tym czasie powinny organa policyjne dokonywać kontroli przed kasą bagażową lub ekspresową.

Masło wolno wysyłać tylko do placówek dystryktowych Centralnego Urzędu Rolniczego, zaś w Dystrykcie Galicja tylko do Centralnego Związku Mleczarskiego Masło-Sojuz we Lwowie.

W razie nadania zwierząt żywych jako przesyłki ekspresowej, powinien list ekspresowy zawierać uwagę o zezwoleniu.

Przesyłki drobnicowe

Towarów, stanowiących przedmiot handlu pokątnego, nie wolno przyjmować do przewozu jako drobnicy. W razie nadawania takich towarów jako drobnicy należy natychmiast zawiadomić najbliższy posterunek policji. Jeżeli zachodzi podejrzenie, że nadano drobnicę z fałszywym podaniem zawartości, wówczas należy sprawdzić zawartość a w razie potrzeby zawiadomić najbliższy posterunek policji. Należy dbać o to, aby nadawca nie oddalił się z towarem aż do nadejścia policji. Ponadto Urzędy dla Kontroli Cen w porozumieniu z komendantami policji porządkowej i Dyrekcjami Okręgowymi Kolei Wschodniej ustalą, w jakim rozmiarze, uwzględniając warunki przewozowe na Kolei Wschodniej, można będzie dokonywać systematycznej kontroli, czy przesyłka zgadza się z danymi zawartymi w dokumentach przewozowych, zwłaszcza w ośrodkach konsumcyjnych Warszawa, Kraków, Radom, Częstochowa, Kielce, Lublin, Lwów, Stanisławów, Tarnopol itd. — przy zastosowaniu § 57 Kolejowego Regulaminu Przewozu dla Generalnego Gubernatorstwa.

Wydawanie drobnicy może się odbywać tylko w porze dziennej. Na wniosek właściwego Urzędu Kontroli Cen, Dyrekcje Okręgowe Kolei Wschodniej zbadają, w jakim rozmiarze będzie można w niektórych ekspedycjach towarowych ograniczyć wydawanie drobnicy do pewnych godzin dziennych. W porach, przeznaczonych na wydawanie, mogą organa policyjne przeprowadzać kontrolę przed magazynami towarowymi lub na pomostach magazynowych.

Przy wysyłaniu masła jako drobnicy obowiązuje przepis podany wyżej.

W razie nadania zwierząt żywych jako drobnicy, powinien list przewozowy zawierać uwagę o zezwoleniu.

Przesyłki wagonowe

Towary stanowiące przedmiot handlu pokątnego, można przyjmować do przewozu jako przesyłki wagonowe tylko

wtedy, jeżeli list przewozowy zawiera następującą uwagę: „Genehmigt — data, stempel i podpis“.

Zezwolenia takiego udziela:

a) przy wysyłaniu zboża, przetworów zbożowych, owoców strączkowych, nasion oleistych, masła i innych tłuszczów spożywczych, mięsa i wyrobów mięsnych, tytoniu surowego, jak również ziemniaków — właściwy Urząd Powiatowy lub Urząd Dystryktu Centralnego Urzędu Rolniczego (Kreis-Distriktstelle der Landwirtschaftlichen Zentralstelle),

b) przy wysyłaniu bydła hodowlanego — Urząd Hodowli Zwierząt (Tierzuchtamt) przy właściwym Starostwie Powiatowym,

c) przy wysyłaniu bydła rzeźnego i użytkowego — Wydział Wyżywienia i Rolnictwa przy właściwym Gubernatorze.

Drzewo opałowe w przesyłkach wagonowych można przyjmować do przewozu tylko, jeżeli list przewozowy zawiera odcisk okrągłej pieczęci Gubernatora, Wydział Leśnictwa (Abteilung Forsten).

Sól w przesyłkach wagonowych można przyjmować do przewozu tylko, jeżeli list przewozowy zawiera odcisk okrągłej pieczęci Generalnej Dyrekcji Monopoli w Krakowie.

Zamówienia na wagony towarowe do załadowania węgla lub torfu można przyjmować tylko wówczas, jeżeli razem z zamówieniem zostanie przedłożony list przewozowy, który zawiera odcisk okrągłej pieczęci Urzędu Gospodarki Węglem w Generalnym Gubernatorstwie w Krakowie albo jego jednostek w Dystryktach Kraków, Lublin, Radom lub Warszawa.

Jeżeli zachodzi podejrzenie, że podanie zawartości w liście przewozowym jest fałszywe, wówczas pracownik przyjmujący przesyłkę przeprowadza doraźną kontrolę. Jeżeli kontrola wykaże, że podanie zawartości w liście przewozowym nie odpowiada rzeczywistości, wówczas należy natychmiast zawiadomić najbliższy Urząd powiatowy Centralnego Urzędu Rolniczego lub najbliższy posterunek policji, przy czym wagonu nie wolno wysyłać, lecz należy go zabezpieczyć aż do wyjaśnienia sprawy przez urząd powiatowy lub posterunek policji. Dla kontroli faktycznego obrotu wagonów powinny ekspedycje zezwolić delegatom starostów na wgląd do dokumentów przewozowych i podkładów rachunkowych. Delegaci powinni wykazać się legitymacją, wystawioną przez właściwego starostę powiatowego. Na żądanie delegata należy mu przedłożyć dowody rachunkowe (księgi nadania itp.) w lokalu urzędowym ekspedycji celem sporządzenia odpisów. Bez zezwolenia Generalnej Dyrekcji Kolei Wschodniej nie wolno wysyłać dokumentów przewozowych i dowodów rachunkowych.

Podczas przeglądu pomieszczeń składowych należy zwracać uwagę na towary podejrzane i w razie potrzeby zawiadomić najbliższy posterunek policji, aby ta mogła przeprowadzić kontrolę po wydaniu przesyłki odbiorcy.

Przy regularnych kontrolach pomieszczeń składowych, dokonywanych ze względów bezpieczeństwa przez straż kolejową, może uczestniczyć urzędnik pełniący służbę zewnętrzną z ramienia władz przemysłowych, celem stwierdzenia, czy nie ma towaru stanowiącego przedmiot handlu pokątnego. Kontrola taka odbywa się na podstawie porozumienia pomiędzy Urzędami dla Kontroli Cen i komendantami policji bezpieczeństwa oraz Dyrekcjami Okręgowymi Kolei Wschodniej.

W miejscach wyjściowych wzgl. na bramkach peronowych stacyj, znajdujących się w ośrodkach spotrzebowania, odbywa się stała kontrola policyjna. W tej czynności powinna straż kolejowa pomagać policji od czasu do czasu, jednak tylko o tyle, o ile jej na to zezwalają obowiązki służbowe.

W komunikacji osobowej będą dokonywane obławy w porozumieniu pomiędzy Urzędami dla Kontroli Cen, komendantami policji porządkowej, właściwymi Urzędami Pracy i Dyrekcjami Okręgowymi Kolei Wschodniej. Zarządzenia takie nie mogą jednak powodować przeszkód ruchowych i przewozowych na Kolei Wschodniej.

Konfiskata przesyłek przejętych przez Kolej Wschodnią (bagażu podróżnego, przesyłek ekspresowych, drobnicy i przesyłek wagonowych) — o ile nie wchodzi w rachubę konfiskata prawnie dopuszczalna — jest wzbroniona, jak długo przesyłki pozostają pod opieką Kolei Wschodniej. Rewizje policyjne za towarami, będącymi przedmiotem handlu łańcuszkowego, powinny wobec tego odbywać się po wydaniu bagażu i przesyłek ekspresowych przed kasami bagażowymi i ekspresowymi, jak również po wydaniu drobnicy i przesyłek wagonowych lub na pomostach magazynowych. Tego rodzaju rewizje mogą być dokonywane również na tych samych miejscach przed nadaniem towaru do przewozu.

Policji porządkowej należy zezwolić, aby przy przesyłkach podejrzanych mogła się porozumieć za pomocą służbowego telefonu z zawiadowcą stacji przeznaczenia lub jego zastępcą i zarządzić powiadomienie najbliższego posterunku policji celem dokonania rewizji towaru przed jego wydaniem odbiorcy. Użycie telefonu służbowego przez policję nie może spowodować przeszkód w ruchu i w przewozach na Kolei Wschodniej.

Jeżeli stacje mają podlegać stałej kontroli, wówczas zaprowadzenie stałych kontroli może mieć miejsce w porozumieniu między kierownikiem właściwego Urzędu dla Kontroli Cen przy Gubernatorze, komendantem policji porządkowej i właściwą Dyrekcją Okręgową Kolei Wschodniej. Policja ma jednak prawo przeprowadzać poza tym przy sposobności kontrolę na każdej stacji, bez tego porozumienia. W danym przypadku należy przed tym zawiadomić zawiadowcę stacji lub jego zastępcę. Wskutek dokonywania kontroli nie mogą powstać przeszkody w ruchu i w przewozach na Kolei Wschodniej a w szczególności nie może ucierpieć normalny ruch pociągów. W takich przypadkach zezwala się policji wchodzić na perony i również tam przeprowadzać kontrolę.

Policja ma prawo dokonywania na pewnych liniach kontroli bagażu ręcznego i ciężarów w pociągach podczas jazdy. Tego rodzaju kontrole mogą się odbywać tylko w porozumieniu między kierownikiem Urzędu dla Kontroli Cen przy Gubernatorze, komendantem policji porządkowej i właściwą dla danego terenu Dyrekcją Okręgową Kolei Wschodniej. Dla przeprowadzania takich kontroli wydaje się policji bilety blankietowe.

Przedmioty zajęte podczas kontroli policyjnych, znajdujące się w bagażu ręcznym i w ciężarach zabezpiecza policja. Zajęte przedmioty mogą być od przypadku do przypadku zmagazynowane na terenie kolejowym (w magazynach) bez zaliczania opłat. Nie wolno jednak na ten cel używać wagonów.

Poza tym w sprawie zabezpieczenia i przechowywania obowiązują postanowienia instrukcji służbowej dla zewnętrznej służby przemysłowej policji porządkowej w Generalnym Gubernatorstwie (Bestimmungen der Dienstanweisung für den Gewerbeaußendienst im Generalgouvernement) z d. 19 lutego 1941.

Przewożenie ze sobą mniejszych ilości środków żywnościowych dla własnego zapotrzebowania w gospodarstwie domowym (np. na osobę lub rodzinę 10 kg ziemniaków i w ogólnej ilości 3 kg innych środków żywności, podlegających obostrzonemu zwalczaniu handlu pokątnego, w tym najwyżej ½ kg masła i 1 kg mięsa lub wyrobów mięsnych) jest dozwolone. Stwierdzanie wagi przez ważenie nie jest wymagane; wystarczy oszacowanie ilości.

Powyższe wskazówki, dotyczące zwalczania handlu pokątnego należy stosować również do towarów przewożonych w komunikacji samochodowej Kolei Wschodniej.

PORADY § PRAWNE

Sprzedaż gruntu w braku aktów

Jedna ze spódzielni na terenie Kongresówki zwróciła się o poradę w następującej sprawie:

Jest ona właścicielką nieruchomości, tj. parceli gruntowej względnie kawałka gruntu wraz ze stojącym na nim domem drewnianym. Podczas działań wojennych w r. 1939 zaginęły wszystkie dokumenty mogące stwierdzić i wykazać jej własność. Spłonęły też księgi hipoteczne oraz akta i archiwum notariusza, u którego swego czasu sporządzony był akt kupna tejże nieruchomości.

Obecnie spółdzielnia znajduje się w likwidacji i likwidator chciałby sprzedać tę nieruchomość innej Spółdzielni, jednakże przeszkodą jest właśnie brak jakichkolwiek dokumentów. Likwidator spółdzielni zapytuje, jakie kroki ma przedsięwziąć, aby uzyskać dokument tytułu własności i prawa rzeczowego do posiadanej nieruchomości i aby sprzedaż mogła dojść do skutku.

Jeśli chodzi o stronę prawną, to przedstawia się ona następująco: Tytuł nabycia nieruchomości przez Spółdzielnię, znajdującą się obecnie w likwidacji stanowi umowa kupna zawarta niegdyś przez spółdzielnię z poprzednim właścicielem nieruchomości. Przez wciągnięcie tego tytułu nabycia do ksiąg hipotecznych nabyła swego czasu Spółdzielnia prawo rozporządzania własnością tej nieruchomości i zarazem prawo rzeczowe (ius reale) do tejże nieruchomości. Innymi słowy, jeżeli Spółdzielnia spełniła wówczas wszystkie warunki prawem przepisane, uzyskała własność i posiadanie nieruchomości. (Art. 5 i 11 prawa hipotecznego „Kongresówki".)

Przez późniejszą utratę dokumentów i zniszczenie ksiąg hipotecznych Spółdzielnia nie utraciła ani własności ani posiadania, a co najważniejsze nie utraciła prawa dowolnego rozporządzania nieruchomością. Może więc w każdej chwili nieruchomość tę sprzedać.

Jeżeli chodzi o praktyczne przeprowadzenie sprzedaży, należy postąpić w sposób niżej opisany.

Należy wezwać mierniczego przysięgłego i polecić sporządzenie opisu oraz dokładnego pomiaru nieruchomości. Do oględzin nieruchomości przez mierniczego należy zaprosić dwie osoby ze strony likwidującej się spółdzielni oraz dwie osoby ze strony spółdzielni mającej kupić nieruchomość. Chodzi o to, aby więcej osób było dokładnie poinformowanych co do położenia i granic nieruchomości. Osoby te mogą też figurować jako świadkowie na protokole opisu nieruchomości.

Ponadto należy uzyskać od notariusza poświadczenie, że w takim a takim czasie nieruchomość została w sposób prawny i ważny nabyta przez Spółdzielnię na podstawie umowy kupna i prawidłowego wpisu do ksiąg hipotecznych. Notariusz wyda takie poświadczenia na podstawie złożonego u niego zeznania osób, które swego czasu nieruchomość spółdzielni sprzedały. Poświadczenia takie przewiduje prawo o notariacie i podlegają one opłacie stemplowej w wysokości 5 zł. W razie gdyby osób takich nie można było odszukać, może notariusz wydać poświadczenie, na podstawie zeznań innych osób, które z jakiegokolwiek powodu miały bezpośrednie wiadomości o sprzedaży.

Po dokonaniu powyższych czynności, można u notariusza spisać kontrakt sprzedaży. Zarówno protokół opisu, jak i poświadczenie, o którym mowa wyżej, muszą być wszyte do kontraktu sprzedaży i będą stanowiły jego integralną część.

W tych warunkach reflektanci mogą zupełnie spokojnie kupić realność mimo braku dokumentów i ksiąg. Należy tylko ewentualnie, w razie żądania kupujących, położyć w kontrakcie nacisk na rękojmie za wady prawne. Aby to jednak nie dało w przyszłości pola do jakichś nieuzasadnionych roszczeń odszkodowawczych ze strony kupujących, trzeba tę rękojmię dokładnie sprecyzować, prócz tego zaś określić jak najdokładniej, jakie obciążenia były na nieruchomości zahipotekowane. Kupujący winni zrzec się w kontrakcie prawa odstąpienia od umowy przewidzianego w przepisach o rękojmi. Gdyby nie było w ogóle osób, które by mogły notarialnie stwierdzić, fakt kupna nieruchomości przez obecnie likwidującą się spółdzielnię, to oczywiście postanowienia o rękojmi w kontrakcie trzeba rozszerzyć i wzmocnić na korzyść kupujących.

Brak więc ksiąg i dokumentów nie stanowi w żadnym razie przeszkody prawnej do sprzedaży realności. Są przecież dotychczas okolice i całe powiaty, gdzie niema dotąd w ogóle urządzonych ksiąg gruntowych, a ruch nieruchomościami odbywa się mimo tego.

Jeżeliby któraś ze stron miała wątpliwości, jak ma brzmieć kontrakt kupna w tych warunkach, można przygotowany w sposób wyżej opisany materiał przesłać do Biura Prawnego przy Niemieckiej Służbie Rewizyjnej Związku Rewizyjnego Spółdzielni, które samo przygotuje projekt kontraktu, notariusz zaś tylko później nada mu formę aktu notarialnego.



Terminarz PODATKOWY

za MIESIĄC PAŹDZIERNIK 1942 r.

Podatki państwowe z dodatkami komunalnymi

7 października: Wpłata do kasy Urzędu Skarbowego podatku od wynagrodzeń wypłaconych we wrześniu 1942 r., obliczonego według nowych przepisów o podatku od wynagrodzeń.

15 października: Wpłata do kasy Urzędu Skarbowego od obrotu uzyskanego w miesiącu wrześniu miesięcznej zaliczki na podatek obrotowy 1942 r. przez płatników, których roczny obrót przekroczył w roku 1941 kwotę 50 000 zł.

15 października: Wpłata do gminy podatku od sumy płac za miesiąc wrzesień tych przedsiębiorstw, które w roku kalendarzowym 1941 wypłaciły pracownikom zakładów pracy, położonych w gminie, więcej niż 30 000 zł, chyba, że gmina zarządziła kwartalną zapłatę podatku.

1—31 października: Wpłata zaległych podatków, rozłożonych przez Urząd Skarbowy na raty płatne w październiku 1942.

Opłaty komunalne i świadczenia socjalne

10 października: Wpłata do Ubezpieczalni Społecznej wkładek ubezpeczeniowych od choroby i od wypadków tudzież wpłaty na fundusze: emerytalny, pracy i bezrobocia, od płac wypłaconych we wrześniu 1942.

Wpłata do kasy właściwego Urz. gmin. daniny od mieszk. potrąconej od uposażeń w miesiącu wrześniu.

Wpłata do kasy właściwego Urzędu gminnego daniny od mieszkańców przez osoby, którym zarządy gminne wymierzają daninę, według nakazu płatniczego.

1—31 października: Wpłata do kasy Zarządu Miejskiego miesięcznej opłaty wodociągowej, kanałowej i za czyszczenie jezdni i ulic, w wysokości podawanej każdorazowo w nakazie płatniczym.

Uwaga: Po upływie powyższych terminów uważa się płatnika za znajdującego się w zwłoce; doliczone zostaną procenty zwłoki, a cała kwota podlega przymusowemu ściągnięciu.

Rachunkowość Spółdzielni
WEDŁUG WSKAZÓWEK ZWIĄZKU REWIZYJNEGO

Księgowanie skupu zboża

Komisarz Państwowej Rady Spółdzielczej wydał do Komisarzy Powiatowych Spółdzielni Rolniczo-Handlowych okólnik w sprawie księgowania operacji zbożowych w ramach akcji kontyngentowej w sezonie 1942/43.

Sprawy dotyczące wprowadzenia i wykonania zarządzeń i wskazówek odnośnie do regulacji rynku zbożowego pozostają w kompetencji placówek dystryktowych i powiatowych Centralnego Urzędu Rolniczego. Treść ogólnika Komisarza Państwowej Rady Spółdzielczej, którą podajemy niżej, dotyczy wyłącznie ustalenia, w jaki sposób ma się przeprowadzać księgowanie operacji skupu zboża.

Zboże wszelkiego rodzaju, jak również nasiona oleiste i strączkowe, z wyjątkiem zboża siewnego i nasion, będą, podobnie jak w roku przeszłym, skupywały w bieżącym sezonie żniwnym Powiatowe Spółdzielnie Rolniczo-Handlowe w imieniu i na rachunek Centralnego Urzędu Rolniczego. Tym samym Spółdzielnie będą występowały znowu jako agenci handlowi w sensie art. 566 i nast. polskiego Kodeksu Handlowego. Celem uniknięcia jakichkolwiek nieporozumień, należy dopilnować, aby zarządy spółdzielni postarały się o przedłużenie zawartych w przeszłym roku z Centralnym Urzędem Rolniczym umów ajencyjnych na dalszy następny rok. Jeżeli z jakąś spółdzielnią nie doszło w roku ubiegłym do zawarcia umowy, należy w roku bieżącym uzupełniająco umowę taką zawrzeć. Tak przedłużenie, jak i nowa czy w ogóle pierwsza umowa winna być wygotowana w dwóch egzemplarzach, z których jeden należy zachować w aktach spółdzielni. Zgodność przedłużenia względnie zawarcia umowy winien uwierzytelnić Komisarz Spółdzielni na obu egzemplarzach.

Postanowienia dotyczące organizacji rynku w zakresie ujęcia zbiorów zboża itp. otrzymają Komisarze placówek dystryktowych względnie powiatowych Centralnego Urzędu Rolniczego. W okólniku niniejszym chodzi wyłącznie o ustalenie sposobu w jaki mają być zaksięgowane operacje skupu zboża. Zasadniczo spółdzielnie mają stosować się do obowiązującego dla nich planu kont. Ażeby jednak w związku ze zmianą, jakiej uległ sposób wystawiania poświadczenia dostawy, nie powstały żadne wątpliwości, podaje się poniżej dyrektywy dotyczące techniki księgowania w ramach planu kont.

Zanieczyszczenie (chwasty, kamienie, piasek itd.), które w bieżącym roku będzie się potrącało nie według wartości lecz według wagi, należy w rachunkowości uchwycić li tylko statystycznie, tzn. należy rozróżnić pomiędzy wagą zaliczoną producentowi na kontyngent a wagą potrąconą mu jako zanieczyszczenie.

Np. Producent dostarcza 200 kg żyta, które zawiera 5% zanieczyszczenia. Płaci mu się wtedy za 190 kg jako za kontyngent, podczas gdy za 10 kg nie otrzymuje zapłaty. Ponieważ jednak pełna waga 200 kg jest własnością Centralnego Urzędu Rolniczego, należy zapisać na koncie żyta przychód ilościowy 200 kg i wartościowy 190 kg, potrącone zaś 10 kg uchwycić statystycznie.

Potrącenia za wilgotność, porost zboża, ziarno pokruszone i pośląd jak również za ziarno niedojrzałe, które zapisuje się na poświadczeniu dostawy pod rubryką „zmniejszenie wagi" (Mindergewicht), księguje się na jednym z subkont klasy I grupy 10 „potrącenia za niższą wartość", podczas gdy potrącenia na koszty transportu zboża z miejsca skupu do stacji kolejowej księgować należy w klasie II na koncie 290 „potrącenia na koszty transportu".

Jeżeli przyjąć, że producentowi potrącono od wartości 200 kg żyta (wzgl. 190 kg po potrąceniu 10 kg na zanieczyszczenie)

a) 18% za wilgotność . . .	—,50 zł	za każde 100 kg
b) 6% za gorszą jakość . .	—,80 zł	za każde 100 kg
c) kosztów transportu 7 km do stacji kolejowej . .	—,75 zł	za każde 100 kg
razem	2,05 zł	za każde 100 kg

to na poświadczeniu dostawy przy cenie dostawy w wysokości 28,— zł za 100 kg otrzymamy następujący obraz:

Rodzaj zboża: żyto

		zł gr
ilość: 200 kg		
potrącenie za zanieczyszczenie: 10 kg		
rzeczywiście dostarczona ilość: 190 kg po cenie dostawy obowiązującej w dniu dostarczenia 28,— zł za 100 kg		53,20
Potrącenia za gorszą jakość od 100 kg		
a) wilgotność 18%	—,50 zł	
b) gorszą jakość (porost itp.) 6%	—,80 zł 1,30	
koszty transportu 7 km . .	—,75	
	2,05 × 2	4,10
	razem	49,10

Powyższą zaszłość należy księgować w następujący sposób:

strona	symbol konta	nazwa konta	ilość	suma
winien	33	towary ajencyjne	200 kg	53,20
ma	180	kasa		49,10
ma	10	potrącenia za niższą wartość		2,60
ma	290	potrącenia na koszty transportu		1,50

33 „towary ajencyjne"		180 „kasa"	
zł. 200 kg — 53,20			zł. 49,10

10 „potrącenia za niższą wartość"		290 „potrącenia na koszty transportu"	
	zł. 2,60		zł. 1,50

Zanieczyszczenie 10 kg wciąga się statystycznie na specjalną listę, na której należy przypadające ilości podsumowywać za każdy dzień. Listę można prowadzić według następującego schematu:

Lfd. Nr. L. bież.	Tag dzień	Ablieferungsschein Nr. Nr. poświadczenia dostawy	Abgezogene Menge kg Potrącona ilość w kg	Enthalten in Wagon Nr. oder Lager Nr. Załadowano do wagonu Nr. lub Magazynu Nr.	Bemerkungen Uwagi

Przy skupie owsa używać się będzie poświadczenia dostawy dla zbóż pastewnych według wzoru zeszłorocznego. Księgować jednak należy skup owsa zgodnie z podanymi wytycznymi.

W sprawie sposobu księgowania rozchodu zboża oraz rozrachunków z Centralnym Urzędem Rolniczym nie można udzielić żadnych wskazówek, ponieważ poszczególne placówki dystryktowe Centralnego Urzędu Rolniczego dokonują rozliczeń w różny sposób. Dlatego pozostawia się uregulowanie tej sprawy w poszczególnych dystryktach Okręgowym Związkom Rewizyjnym, które w porozumieniu z placówkami dystryktowymi Centralnego Urzędu Rolniczego wydadzą odpowiednie dyrektywy. W tym celu ustanowiony w poprzednim roku łącznik pomiędzy Okręgowym Związkiem Rewizyjnym a placówką dystryktową Centralnego Urzędu Rolniczego będzie nadal fungował.

Do likwidacji obrotu czekami niebieskimi należy w tym roku używać konta 144, na którym należy uwidocznić przychód i rozchód czeków niebieskich.

Koszty skupu zboża należy przeprowadzać przez następujące konta:

a) koszty transportu na koncie 290 (tak jak już wyżej wymieniono), na którym zamieszczać należy również ewentualne zwroty Centralnego Urzędu Rolniczego;

b) koszty osobowe i rzeczowe itd. na subkontach odpowiednich kont klasy 5, przy tym zauważa się, że Centralny Urząd Rolniczy ponosi sam wszelkie koszty ubezpieczenia zboża i innych towarów, które spółdzielnia skupuje na zasadzie umowy ajencyjnej. Tak więc dla spółdzielni nie mogą z tego tytułu powstać żadne koszty;

c) koszty takie, jak np. czynsz dzierżawny za pomieszczenia składowe, koszty dozorowania magazynów i składów doraźnych, koszty przesypywania zboża do worków, koszty wyładowania, które przy skupie zbiorów żniwnych w roku 1941 Centralny Urząd Rolniczy częściowo zwracał, i które w czasie akcji skupu w roku 1942/43 trzeba będzie może szybko zestawić i przedłożyć, należy księgować w klasie 6. Ewentualne podania o zwrot należy w danym wypadku razem z dowodami przedłożyć przez Komisarza (kierownika placówki powiatowej CUR) i przez placówkę dystryktową Centralnego Urzędu Rolniczego centrali CUR, przy czym zgodność dowodów winna być poświadczona przez placówkę powiatową i dystryktową. Ponadto należy koszty, których nie można pomieścić w klasie 5 zaksięgować w klasie 6 (grupa kont 68). Również zwroty i odszkodowania za tego rodzaju koszty należy oczywiście księgować w klasie 6 a nie w klasie 8. Dotyczy to tak samo odszkodowania w sumie 15 zł. za każde 100 kg, które otrzymuje Spółdzielnia Powiatowa za prace statystyczne.

U w a g a! Według komentarza do zarządzenia o gospodarowaniu zbożem i paszami kartotekę rejestracyjną gospodarstw rolniczych powyżej 50 ha oraz gospodarstw podlegających zarządowi nieruchomości (Liegenschaftsbetriebe) prowadzi d e l e g a t u r a Okręgowego Związku dla gospodarki zbożem i paszą przy starostwie powiatowym, a kartotekę dla innych gospodarstw właściwy u r z ą d g m i n n y.

Prowizję w wysokości 1,60 zł. za każde 100 kg, którą Centralny Urząd Rolniczy płaci spółdzielni za przeprowadzenie skupu zboża, należy księgować w klasie 8 grupa 88.

W sprawie księgowania obrotów zbożem siewnym, które spółdzielnia przygotowuje ze zboża kontyngentowego, zwraca się uwagę, że zboże to należy po dokonanych rozliczeniach z Centralnym Urzędem Rolniczym księgować w rozchodzie przez grupę kont 33 a następnie w przychodzie przez grupę 30.

Celem uniknięcia omyłek zwraca się uwagę na to, że pasza surowa (siano i słoma) nie podpadają pod umowę ajencyjną i obrót nią prowadzi spółdzielnia na własny rachunek.

Komisarze Powiatowych Spółdzielni Rolniczo-Handlowych są proszeni o dopilnowanie, aby wtórniki listów przewozowych załadowanych wagonów jak. również inne dowody dostawy bezzwłocznie były przesyłane do placówek dystryktowych Centralnego Urzędu Rolniczego. Zarządy lub kierowników wydziałów nie spełniających swych obowiązków Komisarze spółdzielni mają telefonicznie zgłaszać Komisarzowi Państwowej Rady Spółdzielczej.

Wzywa się wszystkie Spółdzielnie,

aby zwracały uwagę na odpowiednie wypełnianie druków sprawozdań miesięcznych oraz sprawozdania te zestawiały w sposób właściwy.

Chodzi w szczególności o **pierwszą stronę** tych sprawozdań. Ma ona mianowicie zawierać cyfry odnoszące się wyłącznie do jednego miesiąca, tego, z którego składa się sprawozdanie. W konsekwencji też w rubryce tytułowej „Sprawozdanie za czas od....... do........" należy wpisywać, jeśli np. sprawozdanie dotyczy miesiąca lipca: — „...od 1 lipca 1942 r. do 31 lipca 1942 r."

Spółdzielnie bowiem przeważnie wpisują jako datę początkową okresu sprawozdawczego 1-szy stycznia, co jest oczywiście mylne i niezgodne z cyframi wypisanymi na pierwszej stronie sprawozdania miesięcznego.

Na drugiej już natomiast stronie w bilansie surowym zawarte mają być obroty od początku roku gospodarczego.

ODPOWIEDZI

Pytanie: Dnia 15 lipca 1941 roku przyjęła Spółdzielnia Mleczarska pracownicę fizyczną. Dnia 31 lipca 1942 roku wskutek likwidacji mleczarni praca została jej wypowiedziana.

Czy wymienionej należy się wynagrodzenie za urlop, którego nie wykorzystała, a jeśli tak, za jak długi urlop należy jej wynagrodzenie wypłacić.

Odpowiedź: Przepisy polskie o urlopach dla pracowników zatrudnionych w przemyśle i handlu (ustawa z 16 maja 1922 r.) zostały uchylone rozporządzeniem z dnia 20 lipca 1940 r. (Dz. Rozp. str. 404 cz. II), które obowiązuje aż do odwołania, na mocy rozporządzenia z 29 marca 1941 r. (Dz. Rozp. str. 174).

W myśl powołanego rozporządzenia z 20 lipca 1940 r. urlop wypoczynkowy wynosi z reguły 6 dni roboczych. Pretensji o urlop nie uznaje się, gdyż Kierownik przedsiębiorstwa rozstrzyga wyłącznie o udzieleniu lub nieudzieleniu urlopu. Pracownik nie ma więc pretensji prawnej o urlop, gdyż udzielenie urlopu zależy tylko od woli kierownika przedsiębiorstwa. Należy przy tym zaznaczyć, że urlop w ogóle może być tylko wtedy udzielony, jeśli stosunek pracy trwa najmniej 6 miesięcy bez przerwy w tym samym przedsiębiorstwie.

Z przytoczonych powyżej przepisów wynika więc, że zasadniczo z mocy samego przepisu prawa zwolnionej pracowniczce spółdzielni nie należy się wynagrodzenie za niewykorzystany urlop, gdyż obowiązujące przepisy prawne nie uwzględniają takiego roszczenia. O ile jednak kierownik przedsiębiorstwa ogłosił urlopy, wzgl. przyrzekł pracowniczce, że udzieli jej urlopu, oczywiście w granicach przewidzianych rozporządzeniem (w zasadzie więc 6 dni roboczych), którego nie wykorzystała wskutek likwidacji mleczarni, wówczas rzecz jasna należy się pracowniczce pensja za czas urlopu.

Pensja za czas urlopu dla pracowników fizycznych wynosi za każdy dzień urlopu ośmiokrotną kwotę płacy godzinowej.

O ile więc kierownictwo spółdzielni nie powzięło decyzji co do urlopu pracowników za 1942 rok, względnie odmówiło urlopów, wówczas żadnej wypłaty dokonywać nie można. Natomiast jeśli kierownictwo spółdzielni zadecydowało, że pracownicy otrzymają urlop w 1942 r., którego zwolniona wskutek likwidacji mleczarni pracowniczka nie mogła wyzyskać, należy jej wypłacić pensję za 6 dni roboczych licząc 8-krotną płacę godzinową za dzień.

Z powyższego wynika, że wypłata za urlop zależy od tego, jak zadecydowało lub zadecyduje kierownictwo przedsiębiorstwa o urlopach za 1942 r. Należy jednak zaznaczyć, że w wypadku decyzji odmownej, a więc nie udzielenia urlopu, pracownica nie ma żadnego roszczenia prawnego do spółdzielni.

OGŁOSZENIA REJESTROWE I STATUTOWE

OBJAŚNIENIE ZNAKÓW: N-ry DOLNE Z PRAWEJ STRONY: Nr ogłoszenia w piśmie i kolejność ogłoszeń kilkakrotna.

CENNIK OGŁOSZEŃ SPÓŁDZIELNI: Ogłoszenia rejestrowe: pierwszy wpis — zł 80.—; zmiany w rejestrze — zl 30.—; za każde ogłoszenie likwidacyjne — zł 30.—. Ogłoszenie o walnym zgromadzeniu — zł 45.—. Ogłoszenie bilansu w tabeli — zł 80.—, oddzielnie — zł 160.—.

Zmiany statutów

Na nadzwyczajnym Walnym Zgromadzeniu członków Banku Spółdzielczego Rzemieślników i Rolników z ogr. odp. w Przemyślu dnia 19 lipca br. uchwalono zmienić dotychczasowy statut i w jego miejsce przyjąć nowy, wzoru Związkowego. Wysokość udziału obniżono ze 100.— na zł. 50.—, przyjęto odpowiedzialność zadeklarowanymi udziałami i dodatkową 10-ciokrotną pierwszego udziału. Spółdzielnia podaje do wiadomości, że gotowa jest na żądanie zaspokoić wszystkich wierzycieli, których wierzytelności istnieć będą w dniu ostatniego ogłoszenia, względnie złożyć do depozytu sądowego kwoty potrzebne na zabezpieczenie wierzytelności niepłatnych jeszcze lub spornych, że jednak wierzycieli, którzy nie zgłoszą się w przeciągu trzech miesięcy od tego dnia, uważać się będzie za zgadzających się na zamierzoną zmianę.
Sp. 605/Ogł. III.

„Walne Zgromadzenie członków Kasy Stefczyka w Spiczynie, Spółdzielni z odpow. nieograniczoną, uchwaliło w dniu 31 maja 1942 r. jednogłośnie obniżyć wysokość udziału z 50.— zł. (pięćdziesięciu) na 20.— zł. (dwadzieścia). Podając powyższe do wiadomości zgodnie z art. 73 ustawy o Spółdzielniach, Spółdzielnia oświadcza, że gotowa jest na żądanie zaspokoić wszystkich wierzycieli, których wierzytelności istnieć będą w dniu ostatniego, t. j. trzeciego ogłoszenia. Wierzycieli, którzy nie zgłoszą się do Spółdzielni w ciągu trzech miesięcy od tego dnia, uważać się będzie za zgadzających się na zamierzaną zmianę statutu".
Sp. 606/Ogł. III.

Bank Ludowy, Spółdzielnia z nieograniczoną odpowiedzialnością w Wieliczce zawiadamia, w myśl przepisów art. 73 ustawy o Spółdzielniach, że Walne Zebranie odbyte w dniu 28 maja 1942 r. uchwaliło przyjąć nowy statut z firmą: Bank Spółdzielczy z ograniczoną odpowiedzialnością w Wieliczce. W związku z tym dotychczasową jednostkę udziałową wynoszącą 100 zł. obniżono na 25 zł., a odpowiedzialność nieograniczoną na ograniczoną udziałami z dwudziestokrotną wysokością pierwszego zadeklarowanego udziału. Niniejszym wzywa się wszystkich wierzycieli nie zgadzających się na powyższą zmianę do zgłoszenia pretensji, które Bank gotów jest zaspokoić z tym nadmienieniem, iż wierzycieli, którzy w ciągu trzech miesięcy od daty trzykrotnego ogłoszenia nie zgłoszą się do Spółdzielni, będzie uważał za zgadzających się na powyższą zmianę.
Sp. 611/Ogł. III.

Walne Zgromadzenie członków Spółdzielczego Stowarzyszenia Mleczarskiego w Starym Zadybiu z odpowiedzialnością ograniczoną uchwaliło w dniu 29 czerwca 1942 r. znieść dodatkową dziesięciokrotną odpowiedzialność członków za zobowiązania Spółdzielni, pozostawiając odpowiedzialność tylko zadeklarowanymi udziałami. Ponadto uchwalono dotychczasowy udział członkowski, wynoszący zł. 10.— podwyższyć do zł. 25.— z tym, że udział jest płatny w 25 ratach miesięcznych. Wzywa się wszystkich wierzycieli niezgadzających się na powyższe zmiany do zgłaszania swych pretensyj, celem ich zaspokojenia. Wierzycieli, którzy w ciągu trzech miesięcy od daty trzeciego ogłoszenia nie zgłoszą się do Spółdzielni, uważać się będzie za zgadzających się na powyższe zmiany.
Sp. 573/Ogł. II.

Walne Zgromadzenie członków Spółdzielni Mleczarskiej w Woli Zadybskiej z odpowiedzialnością ograniczoną uchwaliło w dniu 30 czerwca 1942 r. znieść dodatkową pięciokrotną odpowiedzialność członków za zobowiązania Spółdzielni, pozostawiając odpowiedzialność tylko zadeklarowanymi udziałami. Ponadto uchwalono dotychczasowy udział członkowski, wynoszący zł. 20.— podwyższyć do zl 25.— z tym, że udział jest płatny w 25 ratach miesięcznych. Wzywa się wszystkich wierzycieli niezgadzających się na powyższe zmiany do zgłaszania swych pretensyj, celem ich zaspokojenia. Wierzycieli, którzy w ciągu trzech miesięcy od daty trzeciego ogłoszenia nie zgłoszą się do Spółdzielni, uważać się będzie za zgadzających się na powyższe zmiany.
Sp. 574/Ogł. II.

Walne Zgromadzenie Spółdzielni Mleczarskiej w Handzlówce w związku z przyjęciem nowego statutu uchwaliło w dniu 17 maja 1942 r. jednogłośnie znieść dotychczas obowiązującą odpowiedzialność dodatkową członków, a w to miejsce wprowadzić odpowiedzialność tylko zadeklarowanymi udziałami. Spółdzielnia jest gotowa na żądanie zaspokoić wszystkich wierzycieli, niezgadzających się na powyższą zmianę, których wierzytelności istnieć będą w dniu ostatniego ogłoszenia, względnie złożyć do depozytu sądowego kwoty, potrzebne na zabezpieczenie wierzytelności niepłatnych lub spornych. Wierzyciele, którzy nie zgloszą się w ciągu 3 miesięcy od dnia trzeciego ogłoszenia celem spłacenia ich należytości będą uważani za zgadzających się na powyższe zmiany.
Sp. 575/Ogł. II.

Walne Zgromadzenie członków Spółdzielni Mleczarskiej w Skrobowie z odwiedzialnością ograniczoną w likwidacji, uchwaliło w dniu 10 czerwca 1942 r. znieść dodatkową pięciokrotną odpowiedzialność członków za zobowiązania Spółdzielni, pozostawiając odpowiedzialność tylko zadeklarowanymi udziałami. Wzywa się wszystkich wierzycieli niezgadzających się na powyższą zmianę do zgłoszenia pretensji, celem ich zaspokojenia. Wierzycieli, którzy w ciągu trzech miesięcy od daty trzeciego ogłoszenia nie zgłoszą się do Spółdzielni, uważać się będzie za zgadzających się na powyższe zmiany.
Sp. 581/Ogł. II.

Walne Zgromadzenie członków Spółdzielni Mleczarskiej w Oleśnikach z odpowiedzialnością ograniczoną uchwaliło w dniu 10 lipca 1942 r. a) podwyższyć dotychczasowy udział członkowski wynoszący zł. 20.— do zł. 30.— z tym, że udział jest płatny następująco: przy przystąpieniu do Spółdzielni zł. 2.—,

a resztę w 28 równych ratach miesięcznych; b) znieść dodatkową dziesięciokrotną odpowiedzialność członków za zobowiązania Spółdzielni, pozostawiając odpowiedzialność tylko zadeklarowanymi udziałami. Wzywa się wszystkich wierzycieli niezgadzających się na powyższe zmiany do zgłoszenia swych pretensji, celem ich zaspokojenia. Wierzycieli, którzy w ciągu trzech miesięcy od daty trzeciego ogłoszenia nie zgłoszą się do Spółdzielni, uważać się będzie za zgadzających się na powyższe zmiany. Sp. 583/Ogł. II.

Walne Zgromadzenie członków Spółdzielni Mleczarskiej w Fajsławicach z odpowiedzialnością ograniczoną uchwaliło w dniu 11 lipca 1942 r. znieść dodatkową pięciokrotną odpowiedzialność członków za zobowiązania Spółdzielni, pozostawiając odpowiedzialność tylko zadeklarowanymi udziałami i podwyższyć dotychczasowy udział członkowski wynoszący zł. 20.— do zł. 30.— z tym, że udział jest płatny następująco: przy przystąpieniu do Spółdzielni zł. 2.—, a reszta w 28 równych ratach miesięcznych. Wzywa się wszystkich wierzycieli niezgadzających się na powyższe zmiany do zgłoszenia swych pretensji, celem ich zaspokojenia. Wierzycieli, którzy w ciągu trzech miesięcy od daty trzeciego ogłoszenia nie zgłoszą się do Spółdzielni, uważać się będzie za zgadzających się na powyższe zmiany. Sp. 584/Ogł. II.

Walne Zgromadzenie członków Spółdzielni Mleczarskiej w Bzitem z odpowiedzialnością ograniczoną uchwaliło w dniu 8 lipca 1942 r. znieść dodatkową pięciokrotną odpowiedzialność członków za zobowiązania Spółdzielni, pozostawiając odpowiedzialność tylko zadeklarowanymi udziałami. Ponadto uchwalono obniżyć dotychczasowy udział członkowski wynoszący zł. 50.— do zł. 30.— z tym, że udział jest płatny następująco: przy przystąpieniu do Spółdzielni zł. 2.— a reszta zł. 28.— w równych ratach miesięcznych. Wzywa się wszystkich wierzycieli niezgadzających się na powyższe zmiany do zgłoszenia swych pretensji celem ich zaspokojenia. Wierzycieli, którzy w ciągu trzech miesięcy od daty trzeciego ogłoszenia nie zgłoszą się do spółdzielni — uważać się będzie za zgadzających się na powyższe zmiany. Sp. 585/Ogł. II.

Walne Zgromadzenie członków Spółdzielni Mleczarskiej w Siennicy Królewskiej cz. I z odpowiedzialnością ograniczoną uchwaliło w dniu 7 lipca 1942 r., znieść dodatkową pięciokrotną odpowiedzialność członków za zobowiązania Spółdzielni, a pozostawić tylko odpowiedzialność zadeklarowanymi udziałami. Dotychczasowy udział wynoszący 15 zł. podwyższyć do 30 zł. Udział winien być płatny przy przystąpieniu do Spółdzielni 2 zł., a reszta w 28 ratach miesięcznych. Wzywa się wszystkich wierzycieli nie zgadzających się na powyższe zmiany, do zgłaszania swych pretensji, celem ich zaspokojenia. Wierzycieli, którzy w ciągu trzech miesięcy od daty trzeciego ogłoszenia nie zgłoszą się do Spółdzielni, uważać się będzie za zgadzających się na powyższe zmiany. Sp. 586/Ogł. II.

Walne Zgromadzenie członków Spółdzielni Mleczarskiej w Piasecznie pod Warszawą z odpowiedzialnością ograniczoną w dniu 17 maja 1942 r. postanowiło jednomyślnie zmienić dotychczasowy statut zarejestrowany w Sądzie Okręgowym w Warszawie dnia 17 czerwca 1927 N 937 tom VI, na Statut Okręgowej Mleczarni Spółdzielczej wzoru Związku Spółdzielni Rolniczych i Zarobkowo-Gospodarczych, przy czym uchwalono statut ten uzupełnić w następujący sposób: Art. 1. Firma Spółdzielni brzmi: Okręgowa Parowa Mleczarnia Spółdzielcza w Piasecznie pod Warszawą z odpowiedzialnością udziałami, zamiast dotychczasowej firmy według dotychczas obowiązującego statutu: Spółdzielnia Mleczarska w Piasecznie pod Warszawą z odpowiedzialnością ograniczoną. Art. 2. Siedzibą Spółdzielni jest miasto Piaseczno pod Warszawą, powiat Warszawski, Okręg Warszawski. Teren działalności Spółdzielni stanowią gminy: Piaseczno, Nowa-Iwiczna, Jeziorna, Skolimów, Wilanów, Falenty, Otwock, Karczew, Wawer, Falenica, Wiązownia powiatu Warszawskiego i Jazgarzew Wągrodno powiatu Grójeckiego. W artykule 4-ym w wierszu 3-im po wyrazach: ,,dostarczonych tylko przez członków" — dopisano ,,a w razie potrzeby przez niezcłonków", w wierszu czwartym skreślono wyraz ,,tylko" oraz po wyrazie ,,członkom" wpisano wyrazy ,,i niezcłonkom". Art. 7. Udział wynosi 25 zł. Przy przystąpieniu do Spółdzielni, członek wpłaca 5 zł. oraz wpisowe zł. 10.—, resztę zaś w czterech równych ratach miesięcznych, które może Zarząd potrącać przy wypłatach za dostarczony nabiał lub jaja. W artykule 17-ym ustęp 3-ci skreślono całkowicie treść punktu 1-go, to jest wyrazy: ,,1. przyjmować do Spółdzielni nabiału i jaj od niezcłonków". W związku z tym ulega zmianie kolejna numeracja tego ustępu — zamiast: 2 wpisano ,,1" i zamiast ,,3" wpisano ,,2". Art. 19. Rada Nadzorcza składa się z 9 członków. W artykule 38-ym dodano punkt 7-y treści następującej: ,,7. Nadwyżki przypadające na obroty z niezcłonkami". Wobec powyższej zmiany Spółdzielnia wzywa swoich wierzycieli do składania pretensji. Wierzyciele którzy nie zgłoszą swych pretensji do Spółdzielni w ciągu 3-ch miesięcy od daty trzeciego ogłoszenia uważani będą za zgadzających się na uchwaloną zmianę. Sp. 591/Ogł. II.

Walne Zebranie członków Spółdzielni Spożywców ,,Świt" z odpow. udziałami w Drzewicy uchwaliło w dniu 23 lutego 1941 r. zmienić dotychczasowy statut i przyjąć nowy według wzoru związkowego, tudzież postanowiło powiększyć udział ze zł. 20.— na 25.—. Podając powyższe do wiadomości, zgodnie z art. 73 ustawy o spółdzielniach, spółdzielnia oświadcza, że gotowa jest na żądanie zaspokoić wszystkich wierzycieli, których wierzytelności istnieć będą w dniu ostatniego ogłoszenia, względnie złożyć do depozytu sądowego kwoty potrzebne na zabezpieczenie wierzytelności niepłatnych jeszcze lub spornych, że jednak wierzycieli, którzy nie zgłoszą się do Spółdzielni w przeciągu trzech miesięcy od daty ostatniego ogłoszenia, uważać się będzie za zgadzających się na zamierzoną zmianę. Sp. 602/Ogł. II.

Walne Zebranie członków Spółdzielni Mleczarskiej z ogr. odp. w Tarnowcu uchwaliło w miejsce dotychczas obowiązującego statutu, statut nowy, dla Okręgowej Mleczarn Spółdzielczej według wzoru Związku Rewizyjnego. W związku z tym zniesiono dodatkową odpowiedzialność członków, a postanowiono tylko odpowiedzialność zadeklarowanymi udziałami. Udział będzie wynosił zł. 10.— od każdej zadeklarowanej przez członka krowy. Wzywa się wszystkich wierzycieli niezgadzających się na powyższe zmiany do zgłoszenia swych roszczeń w terminie trzech miesięcy od daty ostatniego ogłoszenia celem ich zaspokojenia. Sp. 627/Ogł. II.

Walne Zgromadzenie członków Spółdzielni Mleczarskiej z ograniczoną odpowiedzialnością w Skórcu odbyte w dniu 12 kwietnia 1942 r. jednogłośnie uchwaliło znieść 10-ciokrotną odpowiedzialność członków Spółdzielni, a pozostawić jedynie odpowiedzialność zadeklarowanymi udziałami. Firma Spółdzielni będzie odtąd brzmiała: Spółdzielnia Mleczarska w Skórcu z odpowiedzialnością udziałami. Powyższe podaje się do wiadomości zgodnie z art. 73 ustawy o Spółdzielniach z tym, że Spółdzielnia gotowa jest na żądanie zaspokoić wszystkich wierzycieli, których wierzytelności będą istnieć w dniu ostatniego ogłoszenia, względnie złożyć do depozytu sądowego kwoty potrzebne na zabezpieczenie wierzytelności niepłatnych lub spornych, że jednak wierzycieli, którzy nie zgłoszą się do Spółdzielni w przeciągu 3-ch miesięcy od tego dnia uważać się będzie za zgadzających się na zamierzoną zmianę. Sp. 632/Ogł. II

Uchwałą Walnego Zebrania członków Okręgowej Mleczarni Spółdzielczej w Nisku z dnia 9 sierpnia 1942 r. postanowiono obniżyć udziały do 10.— zł., zmienić dodatkową odpowiedzialność za zobowiązania Spółdzielni, pozostawiając odpowiedzialność udziałami i przyjąć nowy statut według wzoru Związku Rewizyjnego Spółdz. w GG. Wzywa się wierzycieli niezgadzających się na takie zmiany, aby w terminie 3 miesięcy od dnia ostatniego ogłoszenia przedłożyli swoje pretensje do zaspokojenia. Sp. 648/Ogł. II.

Rozwiązania i likwidacje spółdzielni

Decyzją Sądu Okręgowego w Piotrkowie Tryb. z dnia 12 marca 1941 r. (R. H. S. 393) mianowany zostałem likwidatorem Powiatowej Spółdzielni Mleczarskiej w Opocznie z odp. ogr. Wzywam wszystkich wierzycieli wspomnianej Spółdzielni do zgłaszania swych roszczeń w terminie 3 miesięcy od daty trzeciego ostatniego ogłoszenia pod adresem: Władysław Głobiński, Opoczno, Piotrkowska 10, w godz. 9—11. Sp. 592/Ogł. III.

Likwidator Powiatowej Spółdzielni Mleczarskiej w Opocznie z odp. ogr. mianowany decyzją Sądu Okręgowego w Piotrkowie Tryb. z dnia 12 marca 1941 (R. H. S. 393) wzywa wszystkich członków wspomnianej Spółdzielni do rejestrowania się w terminie 7-dniowym od ukazania się niniejszego obwieszczenia w godz. 9—11 pod adresem: Władysław Głobiński, Opoczno, Piotrkowska 10. Sp. 592a/Ogł. III

Mianowany przez Sąd Okręgowy w Warszawie Likwidator Spółdzielni Mleczarskiej w Kocierzewie z ogr. odp. w likwidacji, stosownie do wymagań art. 76 ust. 4 ustawy o Spółdzielniach, wzywa wierzycieli do zgłaszania swych roszczeń w terminie ustawowym pod adresem: Kazimierz Nowosielski, Warszawa, ul. Żurawia 7, m. 42. Sp. 596/Ogł. III.

Decyzją Sądu Okręgowego w Radomiu z dnia 10 maja 1941 r. (Nr. 6089) mianowany zostałem likwidatorem Spółdzielni Mleczarskiej z odp. ogr. w Aleksandrowie, gm. Niewierszyn, pow. Tomaszów Maz. Wzywam wszystkich wierzycieli wspomnianej Spółdzielni do zgłaszania swych roszczeń w terminie 3 miesięcy pod adresem: Władysław Głobiński, Opoczno, Piotrkowska 10, w godz. od 9 do 11. Sp. 599/Ogł. III

Mianowany przez Sąd Handlowy w Rzeszowie likwidatorem Obwodowej Spółdzielni Mleczarskiej w Kolbuszowej z odpow. udziałami, stosownie do wymagań art. 76 ustęp 4 ustawy o spółdzielniach, wzywam wszystkich wierzycieli do zgłoszenia swych roszczeń w terminie ustawowym pod adresem: Augustyn Józef, Kolbuszowa Górna Nr. 323, p. Kolbuszowa. Sp. 631/Ogł. II.

Mianowany przez Sąd Okręgowy w Lublinie likwidator Spółdzielczego Stowarzyszenia Budowlano-Mieszkaniowego Pracowników Samorządowych w Chełmie z odp. udziałami, stosownie do art. 76 ustawy o spółdzielniach wzywa wierzycieli do zgłaszania swych roszczeń w terminie trzech miesięcy od daty ostatniego ogłoszenia, pod adresem: Kazimierz Krawiński, Lublin, Lubartowska 2. Sp. 642/Ogł. II.

Zawiadomienia o walnych zgromadzeniach

Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Członków Spółdzielni Kredytowej dla Handlu i Przemysłu w Baranowie z ogr. odp. odbędzie się dnia 18 września 1942 r. o godz. 11-tej w lokalu własnym z następującym porządkiem obrad: 1. Odczytanie protokołu z ostatniego Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia; 2) Zmiana § 10 statutu który brzmi: ,,Członkowie odpowiadają za zobowiązania Spółdzielni zadeklarowanymi udziałami. Oprócz tego ponoszą za zobowiązania Spółdzielni odpowiedzialność dodatkową 20-krotną pierwszym zadeklarowanym udziałem", a przywrócenie brzmienia § 4 byłego statutu, który brzmiał: ,,Odpowiedzialność członków jest ograniczona, a mianowicie: Każdy członek odpowiada zadeklarowanymi i wpłaconymi udziałami, a ponadto dwudziestokrotnie za zobowiązania Spółdzielni w stosunku do zadeklarowanych i wpłaconych udziałów"; 3. Wnioski członków bez uchwał. Sp. 666.

Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie członków Banku Spółdzielczego z ogr. odpow. w Brzozowie, odbędzie się dnia 11 października 1942 r. o godz. 10-tej, w lokalu Banku z następującym porządkiem dziennym: 1. Zagajenie oraz wybór przewodniczącego Walnego Zgromadzenia; 2. Odczytanie protokołu z ostatniego Walnego Zgromadzenia; 3. Sprawozdanie Zarządu za I. półrocze 1942 r.; 4. Przyjęcie nowego statutu; 5. Zatwierdzenie dodatkowego preliminarza budżetowego na rok 1942; 6. Wolne wnioski bez uchwał. Sp. 629.

Towarzystwo Zaliczkowe w Starym Sączu, Spółdzielnia zarej. z ogr. odpow., zawiadamia, że w dniu 20 września 1942 o godz. 14, a w razie nie zgłoszenia się statutem przewidzianej ilości członków w tym samym dniu o godz. 15 bez względu na ilość członków, odbędzie się w lokalu Urzędu gminnego obok ,,Targowicy" zgodnie z przepisami statutu nadzwyczajne Walne Zgromadzenie członków z następującym porządkiem obrad: 1. Zagajenie i wybór Prezydium; 2. Odczytanie protokołu z poprzedniego Walnego Zgromadzenia; 3. Połączenie Spółdzielni ,,Towarzystwo Zaliczkowe w Starym Sączu", z ,,Kasą Stefczyka w Moszczenicy wyżnej" i przyjęcie nowego statutu; 4. Wybór członków Rady Nadzorczej; 5. Ustalenie wspólnego kierownictwa obu Spółdzielni do czasu nadejścia prawnej skuteczności połączenia; 6. Wolne wnioski. Sp. 655.

Walne Zgromadzenie członków Spółdzielni Finansowej z ogr. odp. w Rabce w likwidacji odbędzie się dnia 27 września 1942 r. w lokalu Urzędu Gminnego, pokój Nr. 8, o godz. 17-tej z następującym porządkiem dziennym: 1. Odczytanie protokołu z ostatniego Walnego Zgromadzenia; 2. Sprawozdanie z przeprowadzonej rewizji Związkowej; 3. Sprawozdanie likwidatorów z czynności i rachunków za lata: 1938, 1939, 1940 i 1941; 4. Sprawozdanie i wnioski Rady Naddzorczej; 5. Uchwały odnośnie do spraw wymienionych w punkt. 3—4 i odnośnie do udzielenia absolutorium Zarządowi i Radzie Nadzorczej; 6. Zatwierdzenie bilansu likwidacyjnego z dnia 11 sierpnia 1942 i uchwalenie pokrycia straty bilansowej z funduszu zasobowego i kapitału udziałowego. W razie nieprzybycia przepisanej ilości członków na godz. 17-tą odbędzie się Walne Zgromadzenie o godz. 17,30 z tym samym porządkiem dziennym bez względu na ilość członków. Sp. 656.

W sobotę dnia 12 września 1942 r. o godz. 10-tej przed południem w szkole w Kazimierzy Wielkiej, przy ul. Opatowieckiej, odbędzie się Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie członków Spółdzielni Rolniczo-Handlowej ,,Rolnik" w Kazimierzy Wielkiej, z następującym porządkiem obrad: 1. Zagajenie, wybór sekretarza i 2 ławników; 2. Odczytanie protokółu z ostatniego Walnego Zgromadzenia; 3. Uchwała co do podziału zysków i strat za rok obrachunkowy 1941; 4. Zmiana statutu, a mianowicie: a) uzupełnienie art. 6, b) zmiana art. 8, c) zmiana art. 37, d) zmiana art. 38. Sp. 660.

Kierownik Wydawnictwa: Inż. roln. Dr. Florian Łorzyński, Kraków. Redaktor naczelny: Inż. roln. Dr. Florian Łorzyński, Kraków; Zastępca: mgr. Wojciech Wilk-Proszowski, Kraków. Odpowiedzialny za zagadnienia spółdzielcze: Jan Frąckowiak, Kraków. Kierownik działu Ogłoszeń: Paweł Dziedzicki, Kraków, Wydawnictwo: Wydawnictwo Rolnicze, Kraków, Nürnbergstr. 5a. Tel. 116-79 i 116-80. Druk ZKW, Kraków Universitätsstr. 19a. Ważny cennik Nr. 1.